

Ï HABER MATFEYDÄN

İsusun senselesi

1 İsus Hristozun, Davidin oolunun hem Avraamin oolunun senselesi budur:

² Avraamdan duuma İsaak. İsaaktan duuma İakov. İakovdan duuma İuda hem onun kardaşları.

³ İudadan duuma Fares hem Zارا, angıların anası Famar. Farestän duuma Esrom. Esromdan duuma Aram.

⁴ Aramdan duuma Aminadav. Aminadavdan duuma Naasson. Naassondan duuma Salmon.

⁵ Salmondan duuma Vooz, Voozun anası Raav. Voozdan duuma Ovid, angısının anası Ruf. Ovidtän duuma İessey.

⁶ İesseydän duuma padişah David. Davidtän duuma Solomon, angısı Uriyanın dulundan duudu.

⁷ Solomondan duuma Rovoam. Rovoamdan duuma Aviya. Aviya-dan duuma Asa.

⁸ Asadan duuma İosafat. İosafattan duuma İoram. İoramdan duuma Oziya.

⁹ Oziyadan duuma İoafam. İoafamdan duuma Ahaz. Ahazdan duuma Ezekeya.

¹⁰ Ezekeyadan duuma Manassiya. Manassiyadan duuma Amon. Amondan duuma İosiya.

¹¹ İosiyadan duuma İehoniya hem onun kardaşları, taa İzrail milleti geçmediynän Vavilon esirliinä.

¹² Vavilonu geçtikten sora: İehoniyadan duuma Salafiil. Salafiildän duuma Zorovavel.

¹³ Zorovaveldän duuma Aviud. Aviudtan duuma Eliakim. Eliakimdän duuma Azor.

¹⁴ Azordan duuma Sadok. Sadoktan duuma Ahim. Ahimdän duuma Eliud.

¹⁵ Eliudtan duuma Eleazar. Eleazardan duuma Matfan. Matfandan duuma İakov.

¹⁶ İakovdan duuma İosif, Mariyanın kocası. Mariyadan duuma İsus, Angısına dener Hristos.

¹⁷ Ölä ki, Avraamdan Davidä kadar ondört evlat boyu; Davidtän Vavilon esirliinä kadar ondört evlat boyu; Vavilon esirliindän Hristoza kadar hep ondört evlat boyu.

İsusun duuması

¹⁸ İsus Hristozun duuması bölä oldu: açan Onun anası Mariya İosiflän yavklu olduydu, ama taa yaşamardılar barabar, annaşıldı, ani Mariya Ayoz Duhtan gebä kaldı.

¹⁹ Onun yavklusu İosif, çünkü dooru bir adamdı da istämärdi utandırsın Mariyayı aalemin önündä, kararladı saklıdan ondan atılmaa.

²⁰ Bunu düşünärkän, Saabidän bir angil düşündä ona göründü da dedi: «İosif, Davidin oolu! Korkma Mariyayı kendinä karı almaa, zerä onun gebä kalması Ayoz Duhtan.

²¹ Mariya bir ool duuduracak. Onun adını İsus koyacan, zerä O

Kendi insanını günahlarından kurtaracak».

²² Bunnar hepsi oldu, ki tamannansın, ne Saabi söledi proroklan, angısı deer:

²³ «Tä kız gebä kalacak da bir ool duuduracak. Onun adını koyacaklar „Emmanuil“, annaması „Allah bizimnän“».

²⁴ Açan İosif uyandı, yaptı nicä Saabinin angili sımarladı, da Mariyayı karı kendinä kabletti.

²⁵ Ama onunnan birleşmedi, taa Mariya duudurmayınca oolunu, da duuan uşaan adını İsus koydu.

Yıldız bilgiçleri İsus baş iilderlär

2 Açan İsus duudu İudeyanın Vifleem kasabasında, padişah İrodun vakidında, geldilär günduusundan İerusalimä yıldız bilgiçleri da dedilär:

² «Neredä İudeylerin Padişahı, ani duudu? Zerä biz gördük günduusunda Onun yıldızını da geldik Ona baş iiltmää».

³ Açan padişah İrod bunu işitti, o kasavetlendi. Onunnan bilä bütün İerusalimi kahr bastı.

⁴ İrod topladı büyük popazları hem bilgiçleri da sordu onnara: «Neredä läüzim duusun Hristos?»

⁵ «İudeyanın Vifleem kasabasında, zerä bölä proroktan yazılı», – cuvap ettilär onnar:

⁶ «Sän, Vifleem, İudanın eri, hiç diilsin en küçük İudanın öndercilerin önündä, zerä sendän çıkacak Önderci, Angısı güdecek Benim insanımı – İzraili».

⁷ Ozaman İrod yıldız bilgiçlerini saklıdan çaardı da, annayıp vakıdı, nezaman yıldız peydalandı,

⁸ yolladı onnarı Vifleemä, deyip: «Gidin da islää aarayın Uşaa. Açan bulacınız, haber verin bana, ki bän dä gideyim da Ona baş iildeyim».

⁹ Onnar, padişahı sesleyip, gittilär. Yıldız, ani gördüydülär günduusunda, yolu gösterärdi onnara. Açan etişti orayı, neredä Uşak bulunurdu, durgundu.

¹⁰ Görüp yıldızı, onnar pek sevindilär.

¹¹ Açan onnar girdilär içyanına, gördülär Uşaa anasının, Mariyaylan. Yıldız bilgiçleri diz çöktülär da baş iilttilär Ona. Açıp haznalarını, baaşladılar Ona altın, günnük hem smirna yaayı.

¹² Çünkü Allah düşlerindä haberledi, geeri İroda dönmesinnär, onnar kendi memleketlerine gittilär başka yoldan.

Mısıra kaçmak

¹³ Açan yıldız bilgiçleri gittilär, Saabidän bir angil İosifä düşündä göründü da dedi: «Kalk, al Uşaa hem Onun anasını da kaç Mısıra*. Orada durasın, bän sana söyleyincä, zerä İrod aarayacak öldürsün Uşaa».

¹⁴ İosif kalktı gecä, aldı Uşaa hem anasını da gitti Mısıra.

¹⁵ Orada durdu İrodun ölümünä kadar, ki tamannansın, ne proroklan Saabi söledi: «Mısırdan Bän çaardım Oolumu».

İrod öldürer uşakları

¹⁶ İrod annadı, ani yıldız bilgiçleri onu aldattılar. O pek üfkelen-di da

* ^{2:13} Mısır – Egipet.

yolladı askerleri Vifleemä, öldürsünär deyni hepsi uşakları iki yaşından aşaa, taman o vakıda görä, nicä annadıydı yıldız bilgiçlerindän.

¹⁷Ozaman tamannandı, ne sölenydi prorok İeremiyadan, angısı deer:

¹⁸«Bir ses işidiler Ramada, aala-yış hem acı baarış. Rahilä aalêêr kendi uşaklarını da istämeer hoşlanmaa, zerä onnar yok».

İsus döner Mısırdan Nazaretä

¹⁹Açan İrod öldü, Saabidän bir angil Mısırdä İosifä düşündä göründü

²⁰da dedi: «Kalk, al Uşaa hem anasını da git İzrail memleketinä, zerä öldülär onnar, angıları aarardılar Uşaan yaşamasını almaa».

²¹İosif kalktı, aldı Uşaa hem Onun anasını da gitti İzrail memleketinä.

²²Ama işidip, ani İudeyada Arhelay padişahlık eder kendi bobasının, İrodun, erinä, korktu orayı gitmää. Düşündä haber kabletti da Galileya erlerine gitti.

²³Geldi, erleşti Nazaret kasabasında, ki tamannansın, ne sölenmişti proroklardan, ani Ona Nazaretli de-necek.

İoan Vaatizedicinin nasaadı

3 O vakit geler İoan Vaatizedici İudeyanın çoluna da nasaat eder,

²deyip: «Dönün Allaha günahlarımızdan, zerä yaklaştı Gök Padişahlı!»

³İoan odur, kimin için haberlediydi prorok İsay: «Baaranın sesi

çol erdä işidiler: „Saabiyä yolu hazırlayın, yolcaazları uzladın“».

⁴İoan giyimiydi devä yapaasından rubaylan hem kuşanıktı deridän kayışlan. Onun imeesi – çekirgelär hem kır arı balı.

⁵İnsannar İerusalimdän, bütün İudeyadan hem İordanın dolaylarından çıkardılar ona.

⁶Vaatiz olardılar ondan İordan deresindä, açıklarak kendi günahlarını.

⁷Açan İoan gördü çok farisey hem sadukey, ani ona gelärdilär, vaatiz olsunnar deyni, o dedi onnara: «Yılan yavruları, kim üretti sizi, kaçasınız Allahın gelär üfkesindän?»

⁸Yapın yakışıklı meyva, görünsün, ani döndünüz Allaha günahlarımızdan.

⁹Boşuna düşünmeyin, deyip: „Bizim bobamız – Avraam“, zerä söyleirim sizä, ani Allah bu taşlardan var nasıl yapsın uşak Avraama.

¹⁰Artık nacak fidannarın kökündä saplı durêr. Herbir fidan, ani getirmeer ii meyva, kesilecek da ateşä atılacak.

¹¹Bän sizi suylan vaatiz ederim, gösterilsin, ani döndünüz Allaha günahlarımızdan, ama bendän sora gelän – bendän taa kaavi. Bän diilim yakışıklı taşımaa Onun ayak kaplarını. O sizi Ayoz Duhlan hem ateşlän vaatiz edecek.

¹²Onun elindä kürek, O paklayacak tınazımı. Boodayı toplayacak ambara, ama plävayı yakacak süünmüz ateştä».

İsus vaatiz olêr

¹³O vakıt İsus geldi Galileyadan İordan deresinä İoana, vaatiz olsun ondan deyni.

¹⁴İoan durgudardı Onu, deyip: «Bän läözüm Sendän vaatiz olayım, Sän sa bana gelersin?»

¹⁵Ama İsus ona cuvap etti: «Brak şindi, zerä bölä düşer, tamannayalım hepsini, ne dooru». Ozaman İoan braktı Onu, vaatiz olsun.

¹⁶Açan İsus vaatiz oldu da çıktı su içindän, gök açıldı da İoan gördü Allahın Duhunu, Angısı inärdi bir guguş gibi hem konardı İsusun üstünä.

¹⁷Göktän işidildi bir ses, ani dedi: «Budur Benim sevgili Oolum, Onda Benim isleelim».

Şeytan deneer İsusu

4 Ozaman İsus Ayoz Duhlan çola götürüldü, ki diavoldan* denenilmiş olsun.

²İsus kırk gün hem kırk gecä oruç tuttu da sonda acıktı.

³Deneyici, Ona yaklaşıp, dedi: «Eer Sän Allahın Oolusaydın, sımarla bu taşlara, ekmek olsunnar».

⁴İsus cuvap etti: «Yazılı, ani „Adam yaşamêêr salt ekmeklän, ama herbir sözlän, ani çıkêr Allahın aazından“».

⁵Sora alêr Onu diavol ayoz kasabaya da koyêr Ayoz bina saçaana,

⁶da deer Ona: «Eer Sän Allahın Oolusaydın, atıl erä, zerä yazılı: „Allah Kendi angillerinä sımarlayacak, Seni baksınnar“ hem „Seni kucak alacaklar, urulmayasın ayaanan bir taşa deyni“».

⁷İsus dedi: «Hep ölä yazılı var: „Denämä senin Saabi Allahını“».

⁸Sora diavol Onu bir pek üüsek bayır üstünä götürdü. Gösterdi Ona dünneyn hepsi padişahlıklarını hem onnarın metinniini da dedi:

⁹«Bunnarı hepsini Sana verecäm, eer, düşüp, bana baş ildärsän».

¹⁰Ozaman İsus cuvap etti ona: «Çekil Bendän, şeytan, zerä var yazılı: „Baş iilt Senin Saabi Allahına hem salt Ona izmet et“».

¹¹Ozaman diavol Onu braktı. Angillär, gelip, izmet etmää İsus başladılar.

İsus başlêêr nasaat etmää

¹²İsus açan işitti, ani İoan kapana koyuldu, döndü geeri Galileyaya.

¹³Brakıp Nazareti, geldi da erleşti Kapernaum kasabasında, göl boyunda, Zavulon hem Neffalimin erlerinde,

¹⁴ki tamannansın, ne haberlenmişti prorok İsayadan, angısı deer:

¹⁵«Zavulonun hem Neffalimin erleri göl boyunda, İordan aşırı, Galileya, neredä yabancılar yaşêêrlar!

¹⁶Karannıkta yaşayan insan gördü büyük şafk. Ölüm gölgesinin memleketindä yaşayannara şafk duudu».

¹⁷Ondan sora İsus başladı nasaat etmää hem demäa: «Dönün Allaha günahlarımızdan, zerä yaklaştı Gök Padişahlı».

İsusun ilk üürenicileri

¹⁸Açan İsus geçärdi Galileya gölün boyundan, gördü iki kardaş: Simonu, angısına deyardilär Petri, hem Andreyi, onun kardaşını,

* ^{4:1}Diavol – şeytan.

angıları atardı süzmeyi su içinä, çünkü onnar balıkçıydı.

¹⁹ İsus dedi onnara: «Gelin Benim ardıma, sizi insan tutannarı yapacam».

²⁰ Onnar çabuk braktı süzmeleri da gitti Onun ardına.

²¹ Gidip oradan taa ileri, gördü başka iki kardaş: İakovu, Zevedeyin oolunu, hem İoanı, onun kardaşını, angıları kendi bobalarinnan, Zevedeylän, kayık içinde süzmelerini tertiplärdi. Onnarı da çaardı.

²² Onnar çabuk braktı kayı hem bobalarını da gitti Onun ardına.

İsus için haber daalêr

²³ İsus gezärdi bütün Galileyada hem üüredärdi insanı sinagogalarda, nasaat ederäk Gök Padişahlı için İi Haberi. Alıştırardı hertürlü hastalıktan hem derttän insanı.

²⁴ Onun için haber daaldı bütün Siriya erlerindä. Ona getirärdilär hepsini, kim zeetlenärdi hertürlü hastalıktan, aarıdan, fena duhlardan, kara hastalıktan hem paralîç hastalından. Onnara saalık verärdi.

²⁵ Onun ardına gidärdi çok insan Galileyadan, Dekapolistän, İrusalimdän, İudeyadan hem İordanın öbür tarafından.

Hakına mutluluklar

5 İsus açan gördü insanı, pindi bayır üstünä da, oturduktan sonra, Ona yaklaştılar Onun üürenicileri.

² O sora başladı lafetmää da butürlü üüretmää:

³ «Mutlu duhlan fukaara olannara, zerä Allahın Padişahlı onnarın olacek!

⁴ Mutlu aalayannara, zerä onnar iilendirilecek!

⁵ Mutlu yavaş olannara, zerä onnar erin mirasçıları olacek!

⁶ Mutlu aç hem susuz olannara dooruluk için, zerä onnar doyunacek!

⁷ Mutlu acıyannara, zerä onnar acıyanılmış olacek!

⁸ Mutlu temiz üreklilerä, zerä onnar Allahı görecek!

⁹ Mutlu barıştırıcılara, zerä onnara denecek Allahın oolları!

¹⁰ Mutlu dooruluk için koolanmış olannara, zerä Gök Padişahlı onnarın olacek!

¹¹ Mutlu sizä, açan sizi insan fena lafeder hem koolêr hem hertürlü yalan laflarlan Benim için kötüler!

¹² Sevinin hem şennenin, zerä büüktür sizin ödeeniz göklerdä. Hep ölä koolardılar prorokları, sizdän ileri.

Erin tuzu

hem dünneyn aydınnu

¹³ Sizsiniz erin tuzu. Ama eer tuz kaybedärsydi dadını, nesoy var nasıl onu enidän tuzlu yapmaa? Ozaman bişey için yaramaz. Kalêr sade atılsın dışarı, ki insan onu ayaklan çiiensin.

¹⁴ Sizsiniz – dünneyn aydınnu. Kasaba, ani durêr bayır üstündä, yok nasıl saklansın.

¹⁵ İnsan tutuşturmêr şafkı, ki koysun onu bir kap altına, ama koyêrlar kandillik üstünä, ki aydınnik etsin hepsinä, kim içerdä.

¹⁶ Hep ölä şafk etsin sizin dä aydınınız insanın önündä, ki onnar, görüp ii işlerinizi, metinnesinnär sizin Gökteki Bobanızı.

İsus tamannadı Ayoz Zakonu

¹⁷ Sanmayasınız, ani Bän geldim yok etmää Ayoz Zakonu eki prorokları. Gelmedim yok edeyim, ama tamannayım.

¹⁸ Zerä dooru söleerim sizä: okadar vakıt, nekadar gök hem er geçmeyecek, geçmeyecek bir dä nokta, bir dä çizgi Zakondan, hepsi tamannamayınca.

¹⁹ Ölä ki, kim bunnardan en küçük sınırlamayı basacek da ölä başkasını da üüredecek, ona denecek en küçük Gök Padişahlında. Ama hepsi, kim tamannayacak hem başkasını da ölä üüredecek, ona en büyük Gök Padişahlında denecek.

²⁰ Zerä sizä söleerim: eer sizin dooruluunuz geçmârsydi bilgiçlerin hem fariseylerin dooruluklarını, ozaman hiç birtürlü bilä girmeyeceğiniz Gök Padişahlına.

Kincilik için

²¹ İştittiniz, ani evel vakıttan insannara sölendi: „Öldürmeyäsin. Herkez, kim öldürecek, daavalanmış olacek“.

²² Ama Bän deerim sizä, ani herkez, kim üfelener kardaşına, daavalı olacek. Kim deer kardaşına: „Raka“*, Sinedriondan** daavalanacek, ama kim deer: „Ahmak“, daavalanacek ateştä yanmaa cendemdä.

²³ Ölä ki, açan sän kurbannaa getirersin baaşışını da orada aklına getirärsyidin, ani senin kardaşın küsülü sana,

²⁴ brak kurbannın önündä baaşışını, ilkin git da barış kardaşınnan, sora gel da getir baaşışını.

²⁵ Annaş senin karşı duranın nekadar tez, onunnan taa yolda bulunarkan, ki karşı duranın vermesin seni daavacının elinä, daavacı da zındancıya, da kapamasınnar seni birtürlü zındana.

²⁶ Dooru söleerim sana, ani çıkmayacan oradan, ödämeyincä bitki kodrantı***.

Karı-koca yaşaması

²⁷ İştittiniz, ne sölendi /evel vakıttan insannara/: „Orospuluk yapmayasın“.

²⁸ Ama Bän deerim sizä: kim bakêr bir kariya mayıllıklan, artık üreendä orospuluk yapêr onunnan.

²⁹ Eer saa gözün günaha düşürsän seni, çıkar onu da sıbit. Taa islää kaybedäsin bir ek güüendän, nekadar bütün güüdünnän cendemä atılsın.

³⁰ Eer saa elin günaha düşürsän seni, kes onu da sıbit. Taa islää kaybedäsin bir ek güüendän, nekadar bütün güüdünnän cendemä gidäsin.

³¹ Hep ölä sölenmiş: „Herkez, kim ayırılêr karısından, ona ayırılmak kiyadı versin“.

³² Ama Bän deerim: herkez, kim ayırılêr karısından hayırsızlıktan başka betere, verer kolaylık ona orospuluk yapsın. Hem herkez, kim evlener kocasından ayırılmış kariya, orospuluk yapêr.

* 5:22 Raka – boş adam. ** 5:22 Sinedrion – üüsek daava evi İudeyada. *** 5:26 Kodrant – küçük para.

Emin etmeyin

³³Hep ölä işittiniz, ne sölendi evel vakıttan insannara: „Yalan emin etmeyäsin, ama tamannayasın Allahın önündä, ne emin ettin“.

³⁴Ama Bän sizä deerim: hiç emin etmeyin, ne göklän, zerä o Allahın çorbacılık skemnesi,

³⁵ne erlän, zerä o Allahın ayak skemnesi, ne dä İerusalimnän, zerä o büyük Padişahın kasabası.

³⁶Emin etmä kendi başına, zerä yapamêersın bir dä saçını kara yada biyaz.

³⁷Ko olsun sizin lafınız: „Eer öläysä – ölä. Eer olmazsa – olmaz“. Ne bunnardan zeedä, o yaramazdan geler.

Duşmannık için

³⁸İşittiniz, ne sölendi: „Göz – göz için, diş – diş için“.

³⁹Ama Bän sizä deerim: durmanın karşı fena yapannara, ama kim urêr senin saa yanaana, çevir ona sol yanaanı da.

⁴⁰Kim seninnän daavalaşmaa ister, ki alsın gölmeeni, ver ona üst rubanı da.

⁴¹Zorlarsaydı birkimsey seni, gidasın onunnan bin adım, git iki bin.

⁴²Kim ister sendän, ver ona. Dönmä arkanı ona, kim ister ödünç sendän.

⁴³İşittiniz, ne sölendi: „Seväsin yakın olanını, ama duşmanından azetmeyäsin“.

⁴⁴Ama Bän sizä deerim: duşmannarınızı sevin, /betva edenneri iisözleyin. Yapın ilik onnara, kim

azetmeer sizdän,/ dua edin onnar için, kim /gücendirer hem/ koolêr sizi,

⁴⁵Gökteki Bobanın oolları olasınız deyni. Zerä O yapêr, ki gün duusun nicä ii olannara, hep ölä fena olannara da. Verer yaamur dooru olannara, hep ölä kötü olannara da.

⁴⁶Eer sevärseydiniz salt onnarı, kim sizi sever, ne ödek bekleersiniz? Yapmêêr mı bunu harççılar da?

⁴⁷Eer selâm verärseydiniz sade kendi kardaşlarınıza, ne üstün iş yapêrsınız? Acaba tayfännar* da hep bölä yapmêêrlar mı?

⁴⁸Onuştan, olun taman, nicä sizin Gökteki Bobanız taman.

İilik yapmak için

6 Bakın, yapmayasınız ilik insannarın önündä göstermâk için, zerä olmayacak sizä ödek Gökteki Bobanızdan.

²Ölä ki, açan yapêrsın bir yardım, ötmä, nicä yapêrlar ikiüzlülär sinagogalarda hem sokaklarda, insan onnarı metetsin deyni. Dooru söleerim sizä, onnar şindän sora kabletti ödeklerini.

³Açan sän ilik yapêrsın, bilmesin sol elin, ne yapêr saa elin.

⁴Senin iiliin saklı yapılsın, da Boban, ani görer, ne yapılı saklıda, ödeycek sana /açıkta/.

Dua için

⁵Açan dua edersin, olma nicä ikiüzlülär, angıları beenerlär dua etmää ayakça sinagogalar içindä hem

sokak köşelerindä, insan görşün deyni. Dooru söleerim sizä, onnar şindän sora kabletti ödeklerini.

⁶Ama sän, açan dua edersin, gir kendi içerinä, kapa kapuyu, dua et Bobana, ani saklı erdä, da Boban, ani görer, ne yapılı saklıda, ödeycek sana /açıkta/.

⁷Açan dua edersiniz, sölämeyiniz zeedä laflar, nicä yapêrlar tayfännar, angıları sanêr, ani çok laflar beterinä seslenmiş olaceklar.

⁸Benzämeyin onnara, zerä sizin Bobanız biler, ne läözüm sizä taa siz istämediynän.

⁹Tä nesoy läözüm dua edäsiniz: Ey, göklerde olan Bobamız: Ko ayozlansın Senin adın.

¹⁰Ko gelsin Senin Padişahlın. Ko olsun Senin istediin, nicä göktä, ölä erdä dä.

¹¹Ver bizä büün hergünkü ekmeemizi.

¹²Baaşla bizim borçlarımızı: Nicä biz dä baaşlêêrız bizä borçlu olannarı.

¹³Götürmä bizi denemeyä: Ama kurtar kötü olandan: /Zerä Senindir Padişahlık, kudret hem metinnik

Diveçtän divecä. Amin./

¹⁴Eer siz baaşlarsaydıınız insanın kabaatlarını, Gökteki Bobanız da baaşlayacak sizin kabaatlarınızı.

¹⁵Ama eer siz baaşlamarsaydıınız insanın kabaatlarını, Gökteki Bobanız da baaşlamayacak sizin kabaatlarınızı.

Oruç için

¹⁶Açan oruç tutêrsınız, gücenik durmayın, nicä ikiüzlülär. Onnar güçlendirlerlär üzlerini, ki insana

gösterilsinnär, ani oruç tutêrlar. Dooru söleerim sizä, ani onnar şindän sora kabletilär ödeklerini.

¹⁷Ama sän, açan oruç tutêrsın, yaala başını hem yıka üzünü,

¹⁸gösteriläsin oruç tutan diil insanın, ama Bobanın önündä, ani saklı erdä bulunêr. Boban, ani görer, ne yapılı saklıda, sana ödek verir /açıkta/.

Zenginnik için

¹⁹Toplamayın zenginnik bu er üstündä, neredä küf hem güvä iyer hem neredä hırsızlar kazıp-çalêr.

²⁰Toplayın zenginnik göktä, neredä güvä hem küf imeer, hem neredä hırsızlar kazıp çalmêêr.

²¹Zerä neredä sizin zenginniiniz, orada sizin üreeniz dä olacek.

²²Göz – güüdenin aydınnı. Eer senin gözün saa olarsaydı, bütün güüdän aydınnıkta olacek.

²³Ama senin gözün kötüseydi, bütün güüdän karannıkta kalacek. Ölä ki, eer aydınnık, ani var sendä, karannık olarsaydı, ne büüktür bu karannık!

²⁴Kimsey yok nasıl izmet etsin iki çorbacıya. Zerä birisini beenärseydi, öbürünü beenmäz. Birisi için çalışkan olarsaydı, öbürü için kasavetsiz olur. Yok nasıl izmet edäsiniz hem Allaha, hem zenginnä.

Kahırlanmayın

²⁵Onuştan deerim sizä: kahırlanmayın yaşamanız için, düşünmeyin, ne iyeceniz, ne içeceniz hem ne güüdenizä giyeceniz. Diil mi yaşamak taa paalı, nekadar imäk, hem güüdä taa paalı, nekadar ruba?

* 5:47 Tayfännar – diil iudeylär; insannar, ani inanêr çok allahları.

²⁶Bakın gök kuşlarına. Onnar ne eker, ne biçer, ne dâ ambara toplêêr, ama Gökteki Bobanız onnarı doyu-rêr. Acaba diil misiniz siz taa paalı onnardan?

²⁷Hem kim sizdân, artık kahırlanıp, var nasıl eklesin baarlem bir endezâ kendi boyuna*?

²⁸Ruba için neçin kahırlanêrsınız? Ya bakın, nesoy büüyêr kır zambakları. Onnar ne zaametlener, ne dokuyêr.

²⁹Ama deerim sizâ: artık Solomon bütün donaklında giinämedi, nicâ onnarın birisi.

³⁰Çünkü Allah bölâ giidirer kır otunu, ani büün var, ama yaarın ateşâ atılacak, acaba taa çok giidirme-yecek mi sizi, az inancılar?

³¹Kahırlanmayın hem demeyin: „Ne iyecez?“ hem „Ne iyecez?“ eki: „Ne giieyecz?“

³²Zerâ hepsini bunnarı tayfânnar aarêêr. Gökteki Bobanız biler, ani hepsi bunnar lââzım sizâ.

³³Hepsindân öncâ aarayın Allahın Padişahlını hem Onun dooruluunu, hepsi kalan işlâr dâ verilecek sizâ.

³⁴Kahırlanmayın yaarınkı gün için, zerâ yaarınkı gün geler kendi kahırlarınnan. Etâr büünkü günün zaametleri.

Maanalamayın başkasını

7 Daava kesmeyin, da Allah sizâ daava kesmeyecek.

²Ne daavaylan daavalayacınız, o daavaylan daavalanmış olacınız. Ne ölçüylân ölçeceniz, o ölçüylân Allahtan ölçülmüş olacınız.

³Neçin görersin kıymı senin kardeşinin gözündâ, ama kendi gözündâ kazı esap almêêrsın?

⁴Nesoy var nasıl sän deyâsin kardeşina: „Brak çıkarayım kıymı senin gözündân“, açan kendi gözündâ kazık durêr?

⁵İkiüzlü, ilkin çıkar kazı kendi gözündân da sora açık görecân, nesoy çıkarmaa kıymı kardeşinin gözündân.

⁶Vermeyin köpeklerâ ayoz işleri. Atmayın sedeflerinizi domuzlar önünâ, ki çinâmesinnâr onnarı, sora dönüp, sizi paralamasınnar.

İsteyin, aarayın, urun

⁷İsteyin, da sizâ verilecek; aarayın, da bulacınız; urun, da açılacak.

⁸Zerâ kim isteer – edener, kim aarêêr – bulêr, hem kim urêr – ona açılêr.

⁹Kim sizin aranızdan, oolu ek-mek istârsâ, verer ona taş?

¹⁰Eki balık istârsâ, verer ona yılan?

¹¹Eer siz, ani fenaysınız, bilerseniz uşaklarınıza ii baaşışlar vermää, nekadar taa çok sizin Gökteki Bobanız verecek ii işlâr onnara, kim Ondan isteyecek!

¹²Nesoy isteersiniz, insan sizin-nân götürsün kendini, ölä götürünüz siz dâ kendinizi insannan. Bundan tutunêr Zakon hem proroklar.

Dar tokat

¹³Girin dar tokattan, zerâ geniş-tir tokat hem meydandır yol, ani ka-yıplaa götürer, da çok insan ondan gider.

¹⁴Ama dardır tokat hem sıkıncır yol, ani yaşamaya götürer, hem az insan onu bulur.

Fidan tanınêr meyvalarından

¹⁵Korunun yalancı proroklardan. Onnar gelêrlâr sizâ giyimni koyun derisinnân, ama içyandan paralayan yabanılar.

¹⁶Onnarı tanıyacınız onnarın meyvalarından. Acaba toplêêrlar mı üzüm salkımı tikenni gümedân eki incir çökelektân?

¹⁷Ölä ki, herbir ii fidan yapêr ii meyva, ama yaban fidanı yapêr yaban meyvası.

¹⁸İi fidan yok nasıl yapsın yaban meyvası. Hep ölä yaban fidanı da yok nasıl yapsın ii meyva.

¹⁹Herbir fidan, ani yapmêêr ii meyva, kesiler da ateşâ atılêr.

²⁰Ölä ki, meyvalarından tanıyacınız onnarı.

²¹Diil onnar, kim Bana deer „Saabi, Saabi!“, girecek Gök Padişahlına, ama onnar, kim tamannêêr Benim Gökteki Bobamın istediini.

²²Çoyu o günü Bana deyecekler: „Saabi, Saabi! Prorokluk etmedik mi biz Senin adınnan? Senin adınnan çıkarmadık mı biz fena duhları? Yapmadık mı Senin adınnan çok kudretli işlâr?“

²³Ozaman açık cuvap edecâm onnara: „Bir sıra bilâ sizi tanımadım, hepsiniz Bendân uzaklanın, kim zakonsuzlukta yaşadı!“

İki ev

²⁴Onuştan herkezi, kim işider Benim sözlerimi dâ tamannêêr, benzedecâm aarif adama, angısı yaptı evini taş üstündâ.

²⁵Yaadı yaamur, aktı sellâr, esti lüzgerlâr, evin üstünâ üüştülâr, ama ev yıkılmadı, zerâ temeli taş üstündâ koyuluydu.

²⁶Ama kim işider Benim bu sözlerimi dâ tamannamêêr, benzâr fikirsiz adama, ani yaptı evini kum üstündâ.

²⁷Yaamur yaadı, sellâr aktı, lüzgâr esti da evin üstünâ üüştülâr. Ev yıkıldı, da bir büük yıkıntılık oldu.

²⁸İsus lafettiktân sora, insan şaşardı Onun üüretmesinä.

²⁹Zerâ İsus üüredârdi onnarı nicâ bir adam, angısında var zaabitlik, diil, nicâ onnarın bilgiçleri /hem fariseylâr/.

Lepralı hasta paklanêr

8 Açan İsus indi bayır üstündân, Onun ardına gitti çok insan.

²Bir lepralı hasta yaklaştı Ona, baş iilti da dedi: «Saabi, eer istârsâydin, var nasıl beni paklayasın».

³İsus uzattı elini, diidi ona da dedi: «İsteerim, paklan!» Hemen hasta lepradan paklandı.

⁴Sora İsus dedi ona: «Bak, sölämeyâsin kimseyâ, ama git da gösteril popaza. Getir baaşış, ne Moisey sıraladı, ki şaatlık olsun insana».

İsus alıştırdi üzbaşının izmetkerini

⁵Açan İsus girdi Kapernaum kasabasına, yaklaştı Ona asker üzbaşısı, angısı yalvardı:

⁶«Saabi, benim izmetkerim yatêr içêrdâ kötürüm* da pek çok zeetlener».

* 6:27 Boyuna – yada «yaşamasına».

7 İsus dedi: «Gidecäm alıştıramım onu».

8 «Saabi, bän etmeerim, ki Sän giräsin benim evimä. Sade de bir laf, da benim izmetkerim alışacak, – dedi asker üzbaşı. –

9 Zerä bän dä zaabitlik altındayım, benim dä elim altında var askerlär. Ačan birisinä deerim: „Git“, o gider. Başkasına deerim: „Gel“, o gelir. Çıraama deerim: „Yap bu işi“, o yapêr».

10 Ačan İsus işitti bu lafları, şaştı da dedi onnara, kim gelärdi Onun ardına: «Dooru söleerim sizä, ani bütün İzrail içindä bulmadım bölä büyük inan.

11 Söleerim sizä, ani geleceklär çoyu günduusundan hem günbatısından da oturaceklar sofraya Avraamnan, İsaaklan hem İakovlan Gök Padişahlında.

12 Ama Padişahlım oolları uuradılmış olaceklar dışarı, karannaa, neredä olacek aalamak hem diş çırdatması».

13 Sora dedi asker üzbaşına: «Git, da olsun senin inanına görä». Asker üzbaşın izmetkeri o saat alıştı.

İsus alıştırêr Petrinin kaynanasını

14 Sora İsus geldi Petrinin evinä, onun kaynanasını patta hasta buldu, sıtmadan tutulmuş.

15 Diidi onun elinä, da sıtma karıyı braktı. Karı kalktı da başladı izmet etmää İsus.

16 Avşamnen getirdilär Ona çok insan, fena duhtan zeetlenmiş. O sade bir sözünnän onnardan fena duhları çıkarardı hem hepsi hastaları alıştırdı,

17 ki tamannansın, ne sölendi prorok İsayadan: «O aldı bizim yufkalıklarımızı Kendi üstünä hem taşıdı bizim dertlerimizi».

İsusun izleyicileri

18 Ačan İsus gördü çok insan Kendi dolayında, sımardı üürenicilerine, kayıklan gölün öbür tarafına geçsinnär.

19 Ozaman Ona yaklaştı birisi bilgiçlerdän da dedi: «Üüredici, gidecäm Senin ardına, nereyi da Sän gitsän».

20 İsus cevap etti: «Tilkilerin inneri, kuşların yuvaları var, ama Adam Oolu yok nereyi başını koysun».

21 Başka birisi üürenicilerin arasından dedi: «Saabi, brak, ilkin gideyim, bobamı gömeyim».

22 «Gel Benim ardına, brak, ölümlär ölümlerini gömsün», – dedi İsus.

İsus boranı uslandırêr

23 İsus girdi kayık içinä, üürenicileri dä girdilär Onun ardına.

24 Birdän göldä çeketti bir büyük boran, ölä pek sert, ani dalgalar kayı gömardı, ama İsus uyuyardı.

25 Üürenicilär yaklaştılar, uyardırdılar Onu da dedilär: «Saabi! Kurtar bizi, kaybeleriz!»

26 İsus dedi onnara: «Neçin korkêrsınız, az inancılar?» Sora kalktı, azarladı lüzgeri hem dalgaları, da birdän bir büyük usluluk oldu.

27 İnsannar şaştılar da dedilär: «Kimdir Bu, Angısını lüzgerlär dä, deniz dä sesleerlär?»

İsus koolêr fena duhları Gadarada

28 Ačan İsus etişti gölün öbür tarafına, Gadara erlerine, karşıladı

Onu iki adam, fena duhtan tutulu, angıları mezar laamnarından çıktılar. Onnar ölä titsiydilär, ani kimsey geçämardı o yoldan.

29 Onnar başladılar baarmaa: «Neysin var bizimmän, /İsus,/ Allahın Oolu? Geldin burayı vakıtsız zeetlemää mi bizi?»

30 Onnardan uzak büyük bir sürü domuz otlardı.

31 Fena duhlar yalvardılar İsus: «Eer uuradarsaydım bizi, yolla, girelim domuz sürüsü içinä».

32 «Gidin», – dedi İsus. Onnar çıktılar da girdilär domuzlar içinä. Birdän bütün sürü hızlandı dik yamaçtan, atladı göl içinä da buuldu su içinä.

33 Domuzçular kaçtılar, da kasabaya gelip, söledilär hepsinä, ne oldu fena duhtan tutulu adamnarlan.

34 Bütün kasabadan insan çıktı karşı İsus. Görüp Onu, yalvardılar, gitsin onnarın erlerindän.

İsus alıştırêr kötürüm adamı

İsus girdi bir kayık içinä, geçti gölü da geldi Kendi kasabasına.

2 Getirdilär Ona bir kötürüm hasta, angısı yatardı döşek üstündä. İsus, görüp onnarın inanını, dedi kötürüm adama: «Girinnän, oolum! Günahların baaşlandı».

3 Bilgiçlerdän kimisi kendi-kendinä deyärdilär: «Bu adam Allahı kötüleer!»

4 İsus tanıyardı onnarın neetlerini, onuştan dedi: «Neçin kötü neetlär peydalanêr sizdä?»

5 Ne taa kolay: demää „Günahların baaşlandı“ mı osa demää „Kalk, da gez“ mi?

6 Ama ki biläsiniz, ani Adam Oolunun var kuvedi er üstündä günahları baaşlasın...», – sora kötürüm adama dedi: «Kalk, al döşeni da git evä!»

7 Kötürüm adam kalktı da evä gitti.

8 İnsan, açan bunu gördü, korktu da Allahı metinledi, ani adamnara bölä kuvet verer.

İsus çaarêr Matfeyi

9 Geçeräk oradan, İsus gördü bir adam, ani oturardı erdä, neredä harç toplanardı, adı Matfey. İsus dedi ona: «Gel ardına». Matfey kalktı da Onun ardına gitti.

10 Ačan İsus Matfeyin evindä sofrada bulunardı, geldi çok harççılar hem günahkerlär, sofraya erleştilär İsuslan hem üürenicilerinän barabar.

11 Fariseylär, görüp bunu, üürenicilerä dedilär: «Neçin sizin Üüredici iyer harççılarla hem günahkerlärän barabar?»

12 İsus işitti bu lafları da dedi: «Doftor lääzım diil saa olannara, ama hastalara.

13 Gidin da üürenin, ne annaması var bu sözlerin: „Acıyannık isterim, diil kurban“. Bän gelmedim, çaarayım dooruları, ama günahkerleri, /Allaha dönsünnär».

Oruç için soruş

14 Ozaman gelerlär Ona İoanın üürenicileri da deerlär: «Neçin biz hem fariseylär sık oruç tutêrız, ama Senin üürenicilerin oruç tutmêrlar?»

15 İsus dedi onnara: «Var mı nasıl düüncülär aalasınar okadar

vakit, nekadar güvää yannarında? Gelecek vakit, açan güvää alınacak onnardan, ozaman onnar oruç tutacak.

¹⁶Kimsey eski rubaya eni yama yamamêêr, zerä o yama taa pek yırtêr rubayı. Sonda yırtık taa büük olêr.

¹⁷Hep ölä insan eni şarabı eski tulumnar içinä doldurmaz, zerä tulumnar patlêêr. Şarap döküler, tulumnar da zän olêr. Eni şarabı eni tulumnar içinä doldurêrlar, butürlü ikisi dä korunêr».

*Kız diriler,
hasta karı alışêr*

¹⁸Açan İsus sölärdi bu sözleri, bir sinagoga öndercisi geldi, Ona baş iiltti da dedi: «Benim kızım şindi öldü. Gel da koy ellerini onun üstünä, da o yaşasın».

¹⁹İsus kalktı da üürenicilerinnän onun ardına gitti.

²⁰Bir karı, oniki yıldan beeri hasta kan akmasından, yaklaştı İsusua ardından da diidi Onun rubasının eteenä.

²¹O aklınca deyärdi: «Sade diisäm Onun rubasına, alışacam».

²²İsus döndü geeri, gördü onu da dedi: «Girinnän, kızım! Senin inanın seni alıştırdı». O karı hemen saa oldu.

²³Açan İsus etişti öndercinin evinä, gördü kavallarlan çalannarı hem insan baarışını.

²⁴Ozaman dedi onnara: «Olun bir tarafa, zerä kız ölmedi, sade uyuyêr!» Onnar gülmää aldılar Onu.

²⁵Açan insan çıkarıldı dışarı, İsus girdi içyanına, tuttu kızı elindän, da kız kalktı.

²⁶Bu oluşun haberi daaldı büütün o erä.

İki köör saa olêr

²⁷Açan İsus yollandı oradan, Onun ardına takıştı iki köör adam. Onnar baarardılar: «/İsus,/ Davidin oolu, acı bizi!»

²⁸Açan girdi içeri, bu köör adamnar yaklaştılar Ona. İsus sordu onnara: «İnanêrsınız mı, ani var nicä yapayım bunu?» «Var nicä, Saabi», –cuvap ettilêr onnar.

²⁹Ozaman diidi onnarın gözlerine da dedi: «Olsun inanınıza görä!»

³⁰Da açıldı onnarın gözleri. İsus sıkıdan sımardı onnara: «Bakın, bilmesin kimsey!»

³¹Ama onnar, çıkıp dışarı, bütün o erä daattılar haberi İsus için.

Bir mutü saa olêr

³²Açan gittilêr bu köör adamnar, İsusua getirdilêr bir mutü, tutulmuş fena duhtan.

³³Açan fena duh çıkarıldı ondan, mutü başladı lafetmää. İnsan şaştı da dedi: «Hiç bir sıra bölä iş görünmedi İzraildä».

³⁴Ama fariseylêr deyärdilêr: «O fena duhları çıkarêr fena duhların öndercisinin kuvedinnän!»

Güdücüsüz koyunnar

³⁵İsus gezärdi küüdän küüyä hem kasabadan kasabaya. Üüredärdi insanı sinagogalar içindä. Nasaat edärdi İ Haber Gök Padişahlı için. Alıştırdı hertürlü hastalıkları hem dertleri.

³⁶Görüp alay-alay insan, canı acıdı onnara, zerä onnar zeetlenmişti

hem daalmıştı, nicä güdücüsüz koyunnar.

³⁷Ozaman üürenicilerine dedi: «Bereket büük, ama işçi az!»

³⁸Onuştan dua edin bereket Çorbacısına, çıkarsın işçi ekinnerini toplamaa».

Oniki apostol giderlêr işä

10 Sora İsus çaardı oniki üürenicisini, verdi onnara zaabitlik, çıkarsınnar fena duhları, alıştırsınnar hertürlü hastalıkları hem dertleri.

²Oniki apostolun adları bunnardır: ilkindisi Simon, angısına deyärdilêr Petri, hem kardaşı Andrey; İakov, Zevedeyin oolu, hem kardaşı İoan;

³Filip hem Varfolomey; Foma hem Matfey, harççı; İakov, Alfeyin oolu, hem /Levvey, angısına deerlêr/ Faddey;

⁴Simon Kananit hem İuda İskariot, angısı sattı İsusua.

⁵Bunnar onikisi, angılarını İsus yolladı, sımardı: «Gitmeyin yabancılının yollarından, girmeyin Samariyalılının kasabalarına,

⁶İlkin gidin İzrail milletinin kayıp koyunnarına.

⁷Yolda nasaat edin: „Yaklaştı Gök Padişahlı!“

⁸Alıştırmın hastaları, dirildin ölüleri, paklayın lepralı olannarı, çıkarın fena duhları. Parasız kablettiniz, parasız verin.

⁹Almayın kuşaanıza altın, gümüş, bakır,

¹⁰hiybä yol için, iki kat ruba, ayak kabı yada sopa. Zerä işçi yaraşêr doyurulsun.

¹¹Her kasabaya hem küüyä, ne-reyi gireceniz, bakın, kim orada

uygun adam, da oradan gidincä, on-da kalın.

¹²Girip ev içinä, deyin: „Usluluk bu evä!“

¹³Eer o ev hak edärseydi seläminizi, usluluk kalsın o evdä, ama hak etmärseydi, usluluk dönsün sizä.

¹⁴Eer sizi kabletmärseydilêr hem seslämärseydilêr laflarınızı, çıkıp o evdän eki kasabadan, artık tozları da ayaklarınızdan silkin.

¹⁵Dooru söleerim sizä, ani daava günündä taa ilin olacek Sodom hem Gomorra kasabalarına, nekadar o kasabaya.

Dünnä kabletmeer

¹⁶Tä, yollêırım sizi nicä kuzuları yabanılar içinä. Olun aarif yılan gibi, ama kabaatsız guguş gibi.

¹⁷Korunun insandan, zerä vereceklêr sizi daavacılar, düüyeceklêr sinagogalarda,

¹⁸Benim beterimä çıkaraceklar kullanıcıların hem padişahların önünä, ki şaatlık edäsiniz onnara hem tayfännara.

¹⁹Açan vereceklêr sizi daavaya, kahrılanmayın, ne hem nesoy lafedeceniz, zerä ozaman verilecek sizä, ne lafedäsiniz.

²⁰Zerä lafetmeyeceniz siz, ama lafedecek Bobanızın Duhu sizin içinizdän.

²¹Kardaş kardaşını hem boba uşaanı ölümä verecek. Uşaklar kendi bobalarına hem analarına karşı kalkaceklar, da onnarı öldürdeceklêr.

²²Benim adım için sizdän hepsi azetmeyecek, ama kim bitkiyädän dayanacak, o kurtulacak.

²³ Açıñ sizi koolayaceklar bir kasabadan, kaçın başka kasabaya, zerä dooru söleerim sizä, ani Adam Oolu gelincä, siz İzrailin kasabalarını dolaylamaa etiştirmeyeceniz.

²⁴ Üürenici diil taa büyük üüredicisindän, hep ölä çırak diil taa büyük çorbacısından.

²⁵ Etär, ki üürenici üüredicisi gibi olsun, hem çırak olsun çorbacısı gibi. Eer ev çorbacısına Veelzevul* dediysedilär, nekadar taa çok evdekilerinä deyeceklär!

Kimdän korkalım?

²⁶ Onuştan korkmayın onnardan, zerä yok bişey örtülü, ani açılmasın, hem yok bişey saklı, ani annaşılmasın.

²⁷ Ne Bän sizä söleerim karannıkta, onu siz bildirin aydinnıkta. Ne firsirdenildi kulaanıza, onu haberleyin evlerin örtüleri üstündän.

²⁸ Korkmayın onnardan, kim güüdeyi öldürer, ama canı öldürämeer. Taa pek korkun Allahtan, Angısı var nasıl kaybetsin güüdeyi, hep ölä canı da cendemdä.

²⁹ Satilmêêr mı iki saçak kuşu bir assariyâ**? Onnarın birisi bilä düşmeer erä, olmayınca izin Bobanızdan.

³⁰ Sizin artık saçlarımız da başınızda sayılı.

³¹ Onuştan korkmayın. Siz taa paalısınız saçak kuşlarının çoyundan.

³² Ölä ki, kim saatlık edecek Beni insanın önündä, onu Bän dä saatlık edecäm Benim Gökteki Bobamın önündä.

³³ Ama kim atılacak Bendän insanın önündä, ondan Bän dä atılacam Benim Gökteki Bobamın önündä.

Gelmedim, getireyim usluluk

³⁴ Sanmayın, ani geldim, getireyim usluluk bu erä. Geldim, getireyim diil usluluk, ama kılıç.

³⁵ Zerä Bän geldim ayırayım oolu bobadan, kızı anadan hem gelini kaynanasından.

³⁶ Adamın düşmannarı onun evdekileri.

³⁷ Kim sever bobasını hem anasını Bendän taa çok, o Bana yakışık diildir. Kim sever oolunu eki kızını Bendän taa çok, Bana yakışık diildir.

³⁸ Kim almêêr stavrozunu da gelmeer Benim ardıma, Bana yakışık diildir.

³⁹ Kim koruyacak yaşamasını, o kaybedecek onu. Ama kim kaybedecek yaşamasını Benim için, o yaşamak edenecek.

Ödeklär

⁴⁰ Kim kableder sizi, o kableder Beni. Kim kableder Beni, o kableder Onu, Kim Beni yolladı.

⁴¹ Kim kableder bir proroku, ki prorok deyni, o kabledecek prorok ödä. Kim kableder bir dooru adamı, ki dooru deyni, o kabledecek dooru adam ödä.

⁴² Eer birkimsey verärseydi salt bir çölmek suuk su bu küçüklerin birisinä, ki üüreniciyim deyni, dooru söleerim sizä, ani o ödeksiz kalmayacak».

İoan Vaatizedicidän yollanmışlar

11 Açıñ İsus verdi bu nasaatları oniki üürenicisinä, gitti oradan, ki üüretsin insanı hem nasaat etsin onnarın kasabalarında.

² İoan Vaatizedici kapandaykan işitti Hristozun işleri için.

³ Yolladı kendi üürenicilerini* sorsunnar Ona: «Sänsin mi O, Kim läazım gelsin, osa başkasını mı bekleyelim?»

⁴ İsus cevap etti onnara: «Gidin da söyleyin İoana, ne işidersiniz hem ne görersiniz:

⁵ köörlar görerlär, topallar gezerlär, lepralılar paklanêrlar, saarlar işiderlär, ölümlär dirilerlär, fukaaralara ii haber nasaat olêr.

⁶ Mutlu o, kimin için Bän köstek olmayacam».

İsus saatlık eder İoan için

⁷ Açıñ onnar gittilär, İsus başladı söylemä ä insana İoan için: «Ne çıktınız görmää çolda? Bir saaz mı, ani lüzgerdän sallanar?»

⁸ Ne çıktınız görmää? Bir adam mı, yımışak rubaylan giyimni? Onnar, kim giyimni yımışak rubaylan, padişah binalarında yaşêrlar.

⁹ Ozaman neçin çıktınız? Bir prorok mu görmää? Aslı, hem deerim sizä, ani o taa büyük, nekadar bir prorok.

¹⁰ Odur, kimin için yazılı: „Tä Bän yollêêrım Senin önün sora haberci-mi, angısı hazırlayacak yol Sana“.

¹¹ Dooru söleerim sizä, ani onnardan, kim karıdan duudu, yok

başka birkimsey taa büyük İoan Vaatizedicidän. Hep okadar en küçüü Gök Padişahlında taa büyük ondan.

¹² İoan Vaatizedicinin vakıdından büünkü günä kadar Gök Padişahlı için kuvet koyulur. Bir boyu kuvetlän bakêr ona el koymaa.

¹³ Hepsi proroklar hem Zakon İoana kadar öncä söledilär, ne olacek.

¹⁴ İstärseydiniz bunu kabletmää, odur İliya, angısı läazımdı gelsin.

¹⁵ Kimin var kulaa /işitsin deyni/, ko işitsin.

¹⁶ Kimä benzedeyim bu boy insanı? Onnar benzeerlär uşaklara, angıları oturêrlar meydannarda da bairêrlar kafadarlarına:

¹⁷ „Çaldık sizä kavallan, oynamadınız; çaldık sizä gamnı türkü, aalamadınız“.

¹⁸ Geldi İoan, ne iyardı, ne içardı, deerlär: „Onda var fena duh“.

¹⁹ Geldi Adam Oolu, hem iyer hem içer, deerlär: „Hobur hem içki-ci, harççıların hem günahkerlerin dostu!“ Hep okadar aariflik gösterer işlerindän, ani o doorudur».

Vay inansız kasabalara!

²⁰ Ozaman İsus başladı azarlamaa kasabaları, neredä en çok kudretli işlär yaptı, zerä günahlarından Allaha dönmedilär:

²¹ «Vay sana, Horazin! Vay sana, Vifsaida! Zerä, eer bu kudretli işlär, ani sizdä yapıldı, Tir hem Sidon kasabalarında yapılaydı, çoktan çuvallan giyimni hem kül üstündä oturup, günahlarından Allaha döneceydilär.

* 10:25 Veelzevul – şeytan. ** 10:29 Assariy – ufak para.

* 11:3 Kendi üürenicilerini: kimi tekstlerdä «ikisini üürenicilerin».

²² Ama sizä söleerim, ani daava günündä taa ilin olacek Tir hem Sidon kasabalarına, nekadar sizä.

²³ Sän, Kapernaum, gökä kadar mı üüseklenecän? Diil, sän ölümlär erinä düşecän. Zerä, eer bu kudretli işlär, ani sendä yapıldı, Sodom kasabasında yapılaydı, o ayakça duraceydı büünkü günä kadar.

²⁴ Ama sizä söleerim, ani daava günündä taa ilin olacek Sodom kasabasına, nekadar sana».

Boba hem Ool

²⁵ Ozaman İsus dedi: «Şükür ederim Sana, Boba, gökün hem erin Saabisi, ani sakladın bunnarı aarif hem fikirli olannardan da açtın evlatlara.

²⁶ Hakına, Boba, budur Senin istediin!

²⁷ Hepsini Bobam Benim elimä verdi. Kimsey heptän annamêêr Oolu, Bobadan kaarä, hem kimsey heptän annamêêr Bobayı, Ooldan kaarä, hem onnardan, kimä Ool ister açmaa.

Bendä bulacenz raatlık canınıza

²⁸ Gelin Bana, hepsi yorgunnar hem üklü olannar! Bän sizä raatlık veririm.

²⁹ Alın üstünüzä Benim boyunduruumu, Bendän üürenin, zerä Bän yavaşım hem usluym üreemdän, da siz canınıza raatlık bulacenz.

³⁰ Boyunduruum Benim iidir, hem üküm Benim ilin».

Ne düşer cumertesi yapmaa?

12 O vakıt İsus geçärdi bir cumertesi günü ekinnär içindän. Onun üürenicileri acıktıydılar,

yolardılar başakları da teneleri iyärdilär.

² Açan fariseylär gördülär bunu, dedilär Ona: «Bak, Senin üürenicilerin yapêrlar ne düşmeer cumertesi günü».

³ İsus cuvap etti onnara: «Okumadınız mı, ne yaptı David hem kafadarları, açan acıktılar?»

⁴ Nicä o girdi Allahın evinä da idi o ekmeklerdän, ani Allahın önünä koyulardı, angılarını düşmärdi isin ne o, ne dä onun kafadarları, ama sade popazlar.

⁵ Osa okumadınız mı Zakonda, ani popazlar cumertesini basêrlar Ayoz bina içindä, ama kabaatsız kalêrlar?»

⁶ Ama Bän sizä söleerim, ani burada bulunêr O, Kim taa büük Ayoz binadan.

⁷ Olaydı biläsiniz, ne annaması var: „Acıyannık isteerim, ama diil kurban“, ozaman maana bulmayaceydınız kabaatsız insanlara.

⁸ Zerä Adam Oolu – artık cumertesinin dä Saabisi».

Bir adam kuru ellän

⁹ İsus oradan gitti da onnarın sinagogalarına girdi.

¹⁰ Orada bulunardı bir adam kuru ellän. Fariseylär, ki kabaatlandırınnar İsus, sordular: «Düşer mi cumertesi günü alıştırmaa?»

¹¹ O cuvap etti: «Kim var sizin aranızda, angısının bir koyunu cumertesi günü kuyu içinä düşer, da tutup çıkarmêêr onu?»

¹² Nekadar taa paalı adam bir koyundan! Onuştan cumertesi günü düşer iilik yapmaa».

¹³ Sora dedi bu adama: «Uzat elini!» O uzattı, da eli enidän saa oldu, nicä öbür eli.

¹⁴ Fariseylär çıktılar dışarı da annaştılar, nesoy öldüräbilsinnär İsus.

Seçili izmetkär

¹⁵ Ama İsus, bunu bileräk, gitti oradan. Onun ardına çok insan izledi. O saalık verärdi hepsi hastalara.

¹⁶ O sert sımarladı onnara, açıklamasınnar Onu başkalarına,

¹⁷ ki tamannansın, ne haberlendiydi prorok İsayadan:

¹⁸ «Tä, Benim izmetkerim, Angısını Bän ayırdım, Benim sevdiim, Angısını pek beenerim! Benim Duhumu koyacam Onun üstünä, da O dooruluu haberleyecek milletlerä.

¹⁹ O kavga yapmayacak hem baarmayacak. Kimsey Onun sesini sokta işitmeyecek.

²⁰ Kırık saazı yolmayacak, hem tütän fitili süündürmeyecek, sonda doorulaa ensemäk verecek.

²¹ Milletlär Onun adına umutlanacaklar».

İsus hem Veelzevul (şeytan)

²² Sora getirdilär bir köör hem mutu adam, fena duhtan tutulu. İsus alıştırdı onu ölä, ani adam başladı görmää hem lafetmää.

²³ Hepsi insan şaştı da dedi: «Diil mi acaba bu /Hristos/, Davidin oolu?»

²⁴ Fariseylär, işidip bunu, dedilär: «O çıkarêr fena duhları Veelzevulun – fena duhların öndercisinin – kuvedinnän!»

²⁵ İsus, ani bilärdi onnarın neetlerini, dedi: «Herbir padişahlık, neredä bölünmök olêr, daalêr. Hep ölä herbir kasaba yada ev, neredä bölünmök olêr, ayakça duramêêr.

²⁶ Eer şeytan çıkararsaydı şeytanı, ozaman onda bölünmök olêr. Nesoy var nasıl dursun onun padişahlı?»

²⁷ Eer Bän çıkararsaydım fena duhları Veelzevulun kuvedinnän, ozaman sizin adamnar kimin kuvedinnän çıkarêrlar? Bu iştä onnar sizä daava kesecekler.

²⁸ Eer Bän çıkararsaydım fena duhları Allahın Duhunnan, elbetki, ozaman Allahın Padişahlı etişti sizädän.

²⁹ Nesoy var nasıl birkimsey girsin kaavi olanın evinä da çalsın onun varlıını, eer ilkin baalamarsaydı onu? Salt ondan sora var nasıl soysun onun evini.

³⁰ Kim diil Benimnän, o karşı Bana. Kim toplamêêr Benimnän, o daadêr.

³¹ Onuştan söleerim sizä, ani her günah hem her kötölemäk baaşlanacak insana, ama kötölemäk Ayoz Duhu baaşlanmayacak.

³² Kim lafedecek Adam Ooluna karşı, baaşlanacak. Ama kim lafedecek Ayoz Duha karşı, o baaşlanmayacak ne bu zamanda, ne gelän zamanda.

³³ Kayıl olun, ani ii fidan yapêr ii meyva, ama yaban fidanı yapêr yaban meyvası, zerä fidan tannêr meyvasından.

³⁴ Yılan yavruları, nesoy var nicä siz söyleyäsünüz ii laflar, açan kendiniz kötüsünüz? Zerä adamın aazı lafeder ürään taşkınnından.

³⁵ İi adam çıkarêr ii işlâr ii ürään haznasından. Kötü adam çıkarêr kötü işlâr kötü ürään haznasından.

³⁶ Söleerim sizä, ani daava günündä insan cuvap edecek herbir boşuna laf için, ani söledi.

³⁷ Zerä senin laflarından dooru çıkakan hem senin laflarından kabaatlı kalacan».

Prorok İonanın nişanı

³⁸ Bundan sora bilgiçlerdän hem fariseylerdän kimisi dedilər: «Üre-dici, isteeriz gösteräsin bir nişan!»

³⁹ O cuvap etti onnara: «Kötü hem orospu senselä isteer bir nişan, ama ona verilmeyecek başka nişan, prorok İonanın nişanından kaarä.

⁴⁰ Zerä nicä İona durdu üç gün hem üç gecä koca balın şkembesindä, hep ölä Adam Oolu da duracek üç gün hem üç gecä erin koynusunda.

⁴¹ Nineviya kasabasından insan-nar daava günündä kalkaceklar bu senselenin adamnarının da kabaatlandıraceklar onnari, zerä onnar, İonanın nasaadını işidip, kendi günahlarından Allaha döndülär, ama büün burada durêr Birisi, Angısı taa büyük İonadan.

⁴² Üülendän padişahka kalkacek daava günündä bu senselenin adamnarının da kabaatlandıracek onnari, zerä o geldi dünnekin kenarından, ki işitsin Solomonun aarifliini, ama büün burada durêr Birisi, Angısı taa büyük Solomondan.

Fena duh döner geeri

⁴³ Açan fena duh çıkêr adamdan, o gezer susuz erlerdä da raatlık aarêr, ama bulamêr.

⁴⁴ Ozaman deer: „Döneyim evimä, neredän çıktım“. Geldii zaman, bulêr onu boş, süpürülmüş hem donaklı.

⁴⁵ Sora gidip, alêr kendisinnän başka edi duh, taa fena, nekadar kendisi. Girerlär içyanına da orada erleşerlär. Butakım, adamın son halı olêr taa kötü, nekadar baştaki. Butürlü olacek bu fena senseyley-län dä».

İsusun anası hem kardaşları

⁴⁶ Açan İsus nasaat edärdi insana, Onun anası hem kardaşları, dışarda durup, bakardılar Onunnan lafetmä.

⁴⁷ Birkimsey dedi Ona: «Bak, Senin anan hem kardaşların, dışarda durup, isteerlär Seninnän lafet-sinnär».

⁴⁸ İsus cuvap etti haber verenä: «Kim Benim anam hem kim Benim kardaşlarım?»

⁴⁹ Sora, gösterip elinnän üürenicilerinä, dedi: «Tä Benim anam hem kardaşlarım!»

⁵⁰ Kim tamannêr Gökteki Bobamın istediini, onnar Bana kardaş, kızkardaş hem ana».

Ekici için örnek

13 O günü İsus çıktı evdän da gidip otururdu göl boyunda.

² Çok insan toplandı Ona, ölä ani läazım oldu girsin da otursun bir kayık içindä, ama insan kaldı kenarda.

³ O lafetti onnara örneklärlän çok işlâr için da dedi: «Tä ekici çıktı toom ekmä.

⁴ Açan ekärdi, toomnardan birazı düştü yol boyuna. Kuşlar kondular da idilär onnari.

⁵ Başka toomnar taşlık erlerä düştülär, neredä az toprak vardı. Toomnar tez filizlendilär, zerä toprak diildi derin.

⁶ Ama açan güneş çıktı, onnar sörpeştilär da kurudular, zerä kökleri suvadaydı.

⁷ Taa başka toomnar çalılar içinä düştülär. Çalılar büüdülär da buultular filizleri.

⁸ Ama kalan toomnar ii topraa düştülär da bereket getirdilär: birisi üz, başkası altmış, taa başkası otuz katına.

⁹ Kimin var kulaa /işitmäa deyni/, ko işitsin».

¹⁰ Üürenicilär yaklaştılar da dedilər Ona: «Neçin lafedersin onnara örneklän?»

¹¹ İsus cuvap etti: «Çünkü sizä verildi, annayasınız Gök Padişahlın saklılıklarını, ama onnara verilmedi.

¹² Zerä kimdä var, ona taa çok verilecek hem zeedelenecek, ama kimdä yok, ondan alınacak, neyi dä var.

¹³ Onun için onnara lafederim örneklärlän. Zerä, onnar bakarkan, görmeerlär, seslärkän, işitmeerlär hem annamêrlär.

¹⁴ Onnarlan tamannanêr prorok İsayanın sözleri, angısı dedi: „İşideceniz kulaklarınızlan, ama annamayacınız. Bakacınız gözleriniz-län, ama görämeyeceniz.

¹⁵ Zerä bu halkın ürekleri uyvaşık oldu. Kulaklarından aar işiderlär, gözlerini kapadılar, ki gözleri görmesin, kulakları işitmesin hem ürekleri annamasın. Başka türlü Bana döneceydilär, da Bän onnari alıştıraydım“.

¹⁶ Mutlu sizin gözleriniz, ani görerlär, hem kulaklarınız, ani işiderlär!

¹⁷ Dooru söleerim sizä, ani çoyu proroklardan hem dooru adamnardan istedilär görmäa, ne siz görersiniz, hem işitmäa, ne siz işidersiniz, ama görmedilär hem işitmedilär.

¹⁸ Sesleyin da annayın, ne annaması var bu örnään ekici için.

¹⁹ Kim Gök Padişahlı için sözü işider da annamêr, ona şeytan geler da toomu onun üreendän çalêr. Bunnar o toomnar, ani düştülär yol boyuna.

²⁰ Toomnar, ekilmiş taşlık erlerä, onnardır, kim, işidip sözü, kableder sevinmäklän,

²¹ ama kökleşämeerlär hem az vakıt tutunêrlar. Açan geler zorluk eki koolamak Allahın sözü için, onnar tez atılêrlar.

²² Toomnar, ekilmiş çalılar içinä, onnardır, kim işider sözü, ama bu zamanın kahruları hem zenginnik al-dangaçlı buuldêrlar, da onnar bereket getirämeerlär.

²³ Toomnar, ekilmiş ii topraa, onnardır, kim, işidip sözü, annêr da bereket getirer: bir toom üz, başkası altmış, taa başkası otuz katına».

Booday hem ayırık otu

²⁴ İsus söledi taa bir örnek da dedi: «Gök Padişahlı benzeer bir adama, angısı ekti ii toomnari kendi tarlasına.

²⁵ Ama açan insan uyuyardı, geldi onun duşmanı da ekti ayırık toomu boodaylar içinä, sora gitti.

²⁶ Açan peydalandı booday filizleri da başak salverdi, üzä çıktı ayırık otları da.

²⁷Ev çorbacısının çırakları geldilər da dedilər: „Çorbacı, ekmedin mi sän islää toomnarı senin tarlana? Neredän çıktı bu ayırık otları?“

²⁸O dedi onnara: „Bunu bir duşman yaptı“. Ozaman çıraklar dedilər: „İstärseydin, gidelim da onnari yolalım?“

²⁹„Olmaz, zerä yolarkan ayırık otlarını, yolmayasınız birerdä boodayları da.

³⁰Brakın, barabar büüsünär biçmək vakıdına kadar. Biçmək vakıdı deyecäm orakçılara: ilkin yolun ayırık otlarını da demet onnari baalayın, ateşä yakmaa deyni. Ama boodayı toplayın benim ambarıma“».

Hardal toomu hem hamur mayası

³¹İsus söledi bir başka örnek: «Gök Padişahlı benzeer hardal toomuna, ani adam eker kendi tarlasına.

³²Bu toom, makar, ani taa küçük hepsi toomnardan, ama açan büüyür, eşilliklerdän taa üüsek, bir aaç gibi, olêr ölä, ki kuşlar konêrlar onun dallarına da yuva yapêrlar».

³³Başka bir örnek söledi: «Gök Padişahlı benzeer bir parça hamur mayasına, ani alêr bir karı da karıştırêr üç ölçü unnan, bütün hamuru kabartsın».

³⁴İsus hepsini bunnarı insana örneklän sölärdi. Bişey örneksiz onnara sölämärdi,

³⁵tamannansın deyni, ne söle-di-ydi prorok: «Lafedecäm örneklän-län, dünnä kurulmasından saklı işle-ri annadacam».

Ayırık toomun açıklaması

³⁶Ondan sora İsus salverdi insanı da girdi bir ev içinä. Onun üürenicileri yaklaştılar Ona da dedilər: «Açıkla bizä bu örnää ayırık toomu için».

³⁷O dedi onnara: «Ekici ii toomu – Adam Oolu.

³⁸Tarla – dünnä. İi toom – Gök Padişahlın oolları. Ayırık toomnar – yaramazın oolları.

³⁹Duşman, ayırık toomunu ekän – diavol. Biçmək vakıdı – zaman bitkisi. Orakçılar – angillär.

⁴⁰Nicä ayırık otu yolunêr da atılêr ateşä, ölä olacek zaman bitkisindä dä.

⁴¹Adam Oolu yollayacak Kendi angillerini da toplayacaklar Onun Padişahlından hepsini, ne günaha düşürer hem kim zakonsuzluk yapêr,

⁴²da kızgın fırına atılacaklar, neredä aalamak hem diş gıcırdatması.

⁴³Ozaman dooru olannar şafk edecekler, gün gibi, Bobanın Padişahlında. Kimin var kulaa /işitmää deyni/, ko işitsin!

Saklı hazna hem sedef

⁴⁴Gök Padişahlı benzeer bir haznaya, ani gömülü bir tarlada. Bir adam, ani bulêr onu, enidän saklêr da sevinmektän gidip satêr bütün varlığını da o tarlayı satın alêr.

⁴⁵Hem da Gök Padişahlı benzeer bir bezirgenä, ani aarêr gözäl sedef.

⁴⁶Açan pek paalı sedef bulêr, gider da satêr, neyi var, da satın alêr sedefi.

Balıkçılık

⁴⁷Hem da Gök Padişahlı benzeer bir süzmeyä, ani salvererler su içinä balık tutmaa deyni, ani tutêr hertür-lü balık.

⁴⁸Açan dolêr süzmä balıklan, balıkçılar çıkarêrlar kenara da oturup ayırêrlar kaplar içinä ii balıkları, ama inmâz balıkları sıbı-dêrlar.

⁴⁹Hep ölä olacek dünneyn bitkisindä dä. Angillär çıkacaklar da ayıraceklar kötöleri dooruların içindän.

⁵⁰Kötöleri atacaklar yanar fırına, neredä olacek aalamak hem diş gıcırdatması».

⁵¹«Şindi annadınız mı hepsi bu işleri?» – sordu İsus. «Annadık», – cevap etti onnar.

⁵²O dedi onnara: «Onuştan herbir bilgiç, angısı üürendi, ne läüzüm Gök Padişahlı için, benzeer bir ev çorbacısına, angısı çıkarêr haznadan hem eni, hem eski işlar».

İsus paasızlanêr Kendi memleketindä

⁵³İsus, açan durgundu lafetmää örneklän, gitti oradan.

⁵⁴Geldi Kendi memleketinä da başladı üüretmää insanı sinagogada. İnsan şaşardı da deyardı: «Neredän Onda var bu aarifik hem kudretli işlar?»

⁵⁵Diil mi O dülgerin oolu? Mariya diil mi Onun anası? İakov, İosif, Simon hem İuda diil mi Onun kardaşları?

⁵⁶Hem diil mi Onun hepsi kız-kardaşları bizim aramızda? Neredän hepsi bu işlar var Onda?»

⁵⁷Bu betere İsus için şüpeyâ düş-tülär. İsus dedi onnara: «Bir dä prorok diil paasızlandırılmış ölä, nicä kendi memleketindä hem kendi evindä».

⁵⁸İsus orada yapmadı çok kudretli işlar, onnarın inansızlı beterinä.

İoan Vaatizedici öldürüler

14 O vakıtlarda İrod kullanıcı işitti İsus için.

²Da dedi kendi izmetkerlerinä: «Bu İoan Vaatizedici! O dirildi ölüdän, onuştan yapabilir kudretli işlar».

³İrod, tutup İoanı, baaladıydı da attıydı zındana, İrodiadanın beterinä, ani İrodun kardaşının, Filipin, karısıydı.

⁴Zerä İoan takazaladıydı İrodu, deyeräk: «Düşmeer yaşayasın onunnan».

⁵İrod istedi öldürsün onu, ama korkardı insandan, zerä insan sayardı İoanı prorok.

⁶İrodun duuma günü yortusunda İrodiadanın kızı oynadı konakların önündä, da İrod pek beendi.

⁷Onuştan İrod adadı eminnän, ani verecek ona hepsini, ne o iste-yecek.

⁸Üüredilmiş anasından kız dedi: «Ver bana bir çini içindä İoan Vaatizedicinin kafasını!»

⁹Padişah güçlendi, ama çünkü emin ettiydi konakların önündä, sımarladı verilsin, ne kız istedi.

¹⁰Yolladı, alsınnar İoanın kafasını zındanda,

¹¹sora getirildär kafasını bir çini içindä da verdilär kıza, kız da verdi anasına.

¹² İoanın üürenicileri geldilər, aldılar onun güüdesini da gömdülär. Sora gittilər da haberledilər İisusa.

Beş bin adam doyurulêr

¹³ İisus, bunu işidip, girdi bir kayık içinä da yalnız gitti oradan bir sapa erä. İnsan bunu işitti da, çıkıp kasabalardan, Onun ardına yayan gitti.

¹⁴ Açıan çıktı kayık içindän, İisus gördü çok insan. Camı acıdı onnara, da alıştırdı hastaları.

¹⁵ Açıan avşam oldu, Onun üürenicileri yaklaştılar da dedilər Ona: «Burası çol er, vakit artık geç oldu. Kolver insanı, gitsinnär küülerä da satın alsınnar kendilerine imää».

¹⁶ «Diil lääzim gitsinnär, siz verin onnara imää», – cuvap etti İisus.

¹⁷ Onnar dedilər Ona: «Burada bizdä var salt beş ekmek hem iki balık».

¹⁸ «Getirin onnarı burayı Bana», – dedi İisus.

¹⁹ Sora sınırladı insan otursun çimen üstünä. Aldı beş ekmää hem iki balı, kaldırdı bakışını gökâ, iisözledi da, kırıp ekmekleri, verdi üürenicilerine. Üürenicilər payettilər insana.

²⁰ Hepsi idilər da doyundular, sora topladılar imäk parçalarını, oniki sepet dolu.

²¹ Hepsi, kim idi, karılardan hem uşaklardan kaarä, vardı beş bin adam.

İisus gezer su üstündä

²² Ondan sora İisus çalıştırdı üürenicilerini tez girsinnär kayık içinä da önü sora geçsinnär gölün öbür tara-

fına. Bu vakıtta Kendisi lääzimdi salversin insanı.

²³ Açıan salverdi insanı, pindi bir bayır üstünä, ki yalnız dua etsin. Açıan avşam oldu, yalnız orada bulunurdu.

²⁴ Bu vakit kayık kenardan çok uzaktı da buuşardı dalgalarlan, zerä lüzgär karşı esärdi.

²⁵ Sabaa karşı, aydınnaaceykan, İisus geldi onnara gezeräk su üstündä.

²⁶ Açıan üürenicilər gördülär Onu gezeräk su üstündä, korktular da dedilər: «Bu bir tılsım!» – da korkudan baardılar.

²⁷ Ama İisus dedi onnara: «Uslanın, bu Bänim, korkmayın!»

²⁸ «Saabi, eer Sänsyeydin, izin et, gideyim Sana su üstündä», – dedi Petri.

²⁹ «Gel!» – dedi İisus. Petri indi kayık içindän da başladı gitmää su üstündä İisusa dooru.

³⁰ Ama açıan gördü, ani lüzgär sert, korktu da başladı batmaa, ozaman baardı: «Saabi, kurtar beni!»

³¹ Çabuk İisus uzattı elini, tuttu onu da dedi: «Az inancı, neçin ikiledin?»

³² Açıan girdilər kayık içinä, lüzgär durgundu.

³³ Onnar, kim kayık içindeydi, baş iilttilär Ona da dedilər: «Hakına, ani Sän Allahın Ooluysun».

*Gennisarettän hastalar
saalık edenerlär*

³⁴ Açıan geçtilär gölü, çıktılar kenara Gennisaret erlerine.

³⁵ O erlerdän insannar tanıdılar İisusu da yolladılar haber doz-dolaya, da insannar hepsi hastaları Ona getirärdilər.

³⁶ Hastalar yalvarardılar, braksın, diisinnär baarlem Onun rubasının eteenä. Hepsi, kim diiyärdi, saalık edenärdi.

İhtärlarin adetleri

15 Ozaman fariseylär hem bilgiçlär İerusalimdän geldilər İisusa da dedilər:

² «Neçin Senin üürenicilerin çii-nerlär ihtärlarin adetlerini? Zerä imektän ileri yıkamêrlar ellerini».

³ İisus cuvap etti onnara: «Siz neçin çii-nersiniz Allahın sınırladımı sizin adetlerinizin beterinä?»

⁴ Zerä Allah dedi: „İkramna bobanı hem ananı“ hem „Kim bobasını yada anasını kötöleyecek, ölümnän cezalı olsun“.

⁵ Ama siz deersiniz: „Kim deer anasına yada bobasına: Ne lääzimdi sana vereyim, baaşş Allaha verdim,

⁶ o var nicä ikramnamasın bobasını /hem anasını/.“ Butürlü paasızlandırdınız Allahın sözünü kendi adetinizlän.

⁷ İkiüzlülär! Dooru prorokluk etti sizin için İsaye, açıan dedi:

⁸ „Bu insan Beni ikramnêr sade aazınnan, ama üreklerinnän uzak Bendän durêr.

⁹ Naafilä Bana baş iilderlär, zerä adam sınırlamaklarını üüredlerlär, sansınnar ani Allahın üüretmekleri“».

Hakına ne mindarlêêr adamı?

¹⁰ İisus çaardı insanı da dedi: «Sesleyin da annayın Beni.

¹¹ Mindarlêêr adamı diil o, ne içinä girer, ama ne aazından çıkêr, o mindarlêêr adamı».

¹² Ozaman üürenicilər yaklaştılar İisusa da dedilər: «Bilersin mi, ani bu lafları işidip, fariseylär gücendilär?»

¹³ İisus cuvap etti onnara: «Herbir rasat, ani diil koyulu Benim Gökteki Bobamdan, köktän yolunacek.

¹⁴ Brakın onnarı, onnar köörlarin köör güdücüleri. Açıan bir köör güder başka köörü, onnar ikisi dä çukur içinä düşerlär».

¹⁵ Petri lafetti da Ona dedi: «Açıkla bizä bu örnää».

¹⁶ İisus dedi: «Ne, siz dä mi ölä zor annêrsınız?»

¹⁷ Annamêrsınız mı, ani ne girer adamın aazından, girer şkembesinä, sora dışarı uuradılêr?

¹⁸ Ama ne adamın aazından çıkêr, o ürektän gelir. Te bu mindarlêêr adamı.

¹⁹ Zerä ürektän çıkêr fena neetlär, öldürmäk, orospuluk, hayırsızlık, hırsızlık, yalancılık, kötölemäk.

²⁰ Tä ne adamı mindarlêêr, ama yıkanmadık ellän imää adamı mindarlamaz».

Hanaanni karının inanı

²¹ İisus gitti oradan, uzaklandı Tir hem Sidon erlerine.

²² Tä bir karı hanaannıyca geldi Ona da başladı baarmaa: «Acı beni, Saabi, Davidin Oolu! Benim kızım titsi zeetlener bir fena duhtan».

²³ İisus cuvap etmedi bir dä laf. Ozaman Onun üürenicileri yaklaştılar Ona da yalvardılar: «Salver onu, zerä baarêr bizim ardımıza».

²⁴ İisus cuvap etti: «Bän yollanmışım salt İzrail milletin kayıp koyunlarına».

²⁵ Ama bu karı geldi, baş iltti da dedi: «Saabi, yardım et bana!»

²⁶ İsus ona cuvap etti: «Diil islää almaa ekmää uşaklardan da atmaa köpeklerä».

²⁷ «Ölä, Saabi, ama köpeklär dä iyerlär kırıntıları, ani düşer çorbacılarının sofrasından», – dedi bu karı.

²⁸ Ozaman İsus cuvap etti: «O, karı, büüktür senin inanın. Olsun, nicä sän isteersin». Birdän onun kızı alıştı.

Dört bin adam doyurulêr

²⁹ İsus ayrıldı oradan da gitti Galileyaya, gölün yanına. Pindi bir bayır üstünä da oturdu orada.

³⁰ Çok insan geldi Ona orayı. Getirdilər kendilerinnän topalları, köörları, mutuları, sakatları hem çok başka hastaları, koydular onnarı Onun ayaklarına, da O onnarı alıştırdı.

³¹ İnsan şaşardı, görüp ani mutular lafederlär, sakatlar alışêrlar, topallar gezerlär, köörlar görerlär. Onuştan metinnärdilär İzrailin Allahını.

³² İsus topladı üürenicilerini da dedi: «Canım aciyêr bu insana, zerä üç gün durêrlar yanımda da yok ne isinnär. İstämëerim onnarı salvereyim aaç, aniki bayılmasınnar yolda».

³³ Üürenicileri dedilər: «Neredän alalım bukadar ekmek bu çol erdä da doyuralım bukadar insan?»

³⁴ «Kaç ekmeeniz var?» – sordu İsus. «Edi ekmek hem birkaç balık», – cuvap ettilär onnar.

³⁵ Ozaman İsus sınırladı insana, otursunnar erä.

³⁶ Aldı edi ekmää hem balıkları, şükür etti Allaha, sora kırıp verdi üürenicilerinä. Onnar da payettilər insana.

³⁷ Hepsi idilär da doyndular. Sora topladılar imäk parçalarını, edi sepet dolu.

³⁸ Onnar, ani idilär, vardı bir dört bin adam, karılardan hem uşaklardan kaarä.

³⁹ Sonda İsus braktı insanı gitsinnär, Kendisi girdi kayık içinä da geçti Magdala* erlerinä.

Nışan isteerlär

16 Fariseylär hem sadukeylär yaklaştılar İsusä, ki denesinnär Onu, da istedilär, göstërsin bir nışan göktän.

² İsus cuvap etti onnara: «Açan avşam olêr, siz deersiniz: „İslää hava olacek, zerä gök kırmızı“.

³ Sabaalän deersiniz: „Büün boran olacek, zerä gök kırmızı hem bulutlu“. İkiüzülülär, gök üzünü tanımaa bilersiniz, ama vakıtların nışannarını tanımêërsınız?»

⁴ Kötü hem orospu senselä isteer bir nışan, ama ona verilmeyecek başka nışan, İonanın nışanından kaarä». Sora, brakıp onnarı, gitti.

Fariseylerin hem sadukeylerin mayası

⁵ Üürenicilär, geçärkän gölün öbür tarafına, ekmek almaa unutmuştular.

⁶ İsus dedi onnara: «Bakın, korunun fariseylerin hem sadukeylerin mayasından».

⁷ Üürenicilär biri-birilerinnän lafedirdilär: «Onuştan deer, çünkü eklemek almadık!»

⁸ İsus annardı onnarın düşünmeklerini da dedi: «Az inancılar, neçin lafedersiniz biri-birinizlän, ani yok ekmeeniz?»

⁹ Hep taa annamêërsınız mı? Aklınıza getirmeersiniz mi, nicä beş ekmeklän doyuruldu beş bin kişi? Kaç sepet imäk parçaları topladınız?»

¹⁰ Hem nicä edi ekmeklän doyuruldu dört bin kişi. Bitkidä kaç sepet imäk parçaları topladınız?»

¹¹ Nesoy annamêërsınız, ani sölämedim ekmek için? Ama söledim, korunasınız fariseylerin hem sadukeylerin mayasından».

¹² Ozaman annadılar, ani dedi, korunsunnar diil hamur mayasından, ama fariseylerin hem sadukeylerin üüretmesindän.

Petrinin şaatlu İsus için

¹³ İsus geldi Filip Kesariyası erlerinä, orada sordu üürenicilerinä: «İnsan nicä sayêr Beni, Adam Oolunu? Kimim Bän, deerlär?»

¹⁴ Onnar cuvap ettilär: «Kimisi deer, ani Sän – İoan Vaatzedici, başkası – İliya, taa başkası – İeremiya eki bir başka prorok».

¹⁵ «Ama siz ne deersiniz, kimim Bän?» – sordu onnara İsus.

¹⁶ Simon Petri cuvap etti: «Sänsin Hristos, diri Allahın Oolu!»

¹⁷ İsus dedi: «Helal sana, Simon, İonanın oolu, zerä bunu açtı sana diil ten hem kan, ama Benim Gökteki Bobam.

¹⁸ Bän deerim: sän Petriysin*. Bu taş üstündä Bän erleştirecäm Benim klisemi. Ölüm erinin kuvedi** onu enseyämeyecek.

¹⁹ Sana verecäm Gök Padişahlıın anatarlarını, da ne baalayacan erdä, o baalanmış olacek göktä, hem ne çözeçän erdä, o çözülmüş olacek göktä».

²⁰ Ozaman sıkıdan sınırladı üürenicilerinä sölämesinnär kimseyä, ani O /İsus/ Hristos.

İsus haberleer ölümü hem dirilmesi için

²¹ Bundan sora İsus başladı açıklamaa üürenicilerinä, ani O läüzüm gitsin İerusalimä, çok zeetlensin aksakallardan, büük popazlardan hem bilgiçlerdän, öldürülsün da üçüncü günü dirilsin.

²² Petri aldı Onu bir tarafa da başladı takazalamaa: «Allah korusun Seni, Saabi, bölä bişey razgelmesin Seninnän!»

²³ Ama İsus döndü da dedi Petriyä: «Uzaklan Bendän, şeytan! Sän Bana bir köstëksin. Zerä senin neetlerin diil Allahtan, ama adamdan».

Nesoy izleyelim İsusunu?

²⁴ Ozaman İsus dedi üürenicilerinä: «Kim isteer gelsin Benim ardıma, atılsın kendi-kendindän, alsın stavrozunu da Beni izlesin.

²⁵ Zerä kim isteer kurtarmaa yaşamasını, kaybedecek. Ama kim kaybedecek yaşamasını Benim için, o yaşamak edenecek.

²⁶ Ne fayda olacek adama, kazansın bütün dünneyi, ama kendi

* 15:39 Magdala: taa geç tekstlerdä «Magadan».

*16:18 Petri – urumca annaması «taş». **16:18 Kuvedi – urumca «tokatları».

yaşamasını kaybetmiş? Neyä var nasıl adam diştirsın kendi yaşamasını?

²⁷ Zerä Adam Oolu gelecek Gökteki Bobasının metinnindä Kendi angillerinnän barabar da herkezinä işlerinä görä ödeyecek.

²⁸ Dooru söleerim sizä, ani kimisi burada durannardan ölmeyeceklär, görmeyincä Adam Oolunu, gelirkän Kendi Padişahlında.

İsus peydalanêr metinniktä

17 Altı gündän sora İsus aldı salt Petriyi, İakovu hem onun kardaşını, İoanı, da, götürüp, pindirdi onnari bir üüsek bayır üstünä.

² Hemen görünüşü dişti onnarın önündä, üzü yalabıyardı gün gibi. Rubaları da ak-biyaz oldu, nicä aydınnık.

³ Birdän gösterildi onnara Moisey hem İliya, angıları lafedärdilär İsuslan.

⁴ Petri dedi İsusla: «Saabi, ii, ki buradayız. İstärseydin, yapalım üç çalmar: bir Senin için, bir Moisey için, bir dä İliya için».

⁵ Bunu sölärkän, bir aydınnıklı bulut gölgesinnän kapladı onnari, da bulut içindän bir ses dedi: «Budur Benim sevgili Oolum, Onda Benim isleeliim».

⁶ Ačan üürenicilär bunu işittilär, pek korktular da üzükoynu düştülär.

⁷ İsus, yaklaşıp, onnara diidi da dedi: «Kalkın, hiç korkmayın!»

⁸ Ačan onnar baktılar, başka kimseyi görmedilär, İsuslan kaarä.

⁹ Ačan inärdilär bayır üstündän, İsus sımarladı onnara: «Kimseyä sölämeyin, ne gördünüz, Adam Oolu dirilmeyincä ölüdän».

¹⁰ Üürenicilär sordular Ona: «Neçin bilgiçlär deerlär, ani ilkin lääzım gelsin İliya?»

¹¹ İsus cevap etti onnara: «Hakına, ani İliya ilkin gelecek da erleşti-recek hepsini».

¹² Ama söleerim sizä, ani İliya şindän sora geldi, ama onu tanımadılar da yaptılar onnannan, ne istedilär. Hep ölä Adam Oolu da onnarın elindän zeetlenecek».

¹³ Ozaman üürenicilär annadılar, ani İsus İoan Vaatizedici için lafeder.

Çocuk fena duhtan kurtulêr

¹⁴ Ačan onnar etiştillär insanın yanına, yaklaştı İsusla bir adam, diz çöküp Onun önündä, bölä yalvardı:

¹⁵ «Saabi, acı benim oolumu, zerä onu kara hastalık çok zeetleer. Çok sıra düşer ateş içinä hem su içinä».

¹⁶ Getirdim onu Senin üürenicilerinä, ama onnar alıştıramadılar onu».

¹⁷ «İnansız hem şaşırık senselä! Nekadar vakit taa sizinnän olacam? Nekadar vakit dayanacam sizä? Getirin onu Bana», – cevap etti İsus.

¹⁸ İsus azarladı fena duhu, da o çocuktan çıktı. Çocuk birdän saa oldu.

¹⁹ Ozaman üürenicilär, yalnız İsusla yaklaşıp, sordular: «Neçin biz çikaramadık fena duhu?»

²⁰ «Sizin inansızlığınızın beterinä, – cevap etti İsus. – Dooru sizä söleerim: eer olursa sizdä inan hardal toomu gibi, da deyarşeniz bu bayıra: „Diş buradan“, o diişecek».

Bişey olmayacak, ani siz yapamayasınız.

²¹ Busoy fena duhlar çıkêrlar sada duaylan hem oruçlan».

İsus enidän haberleer ölümünü hem dirilmesini

²² Ačan onnar barabar Galileya-da bulunardılar, İsus dedi onnara: «Adam Oolu verilecek insan elinä».

²³ Onu öldürecekler, ama üçüncü günü dirilecek». Üürenicilär çok kahırlandılar.

İsus ödeer harç Ayoz bina için

²⁴ Ačan etiştillär Kapernaum kasabasına, Ayoz binaya iki drahma toplayannar, gelip Petriyä, sordular: «Sizin Üüredicinin ödämeer mi harç?»

²⁵ «Ödeer», – cevap etti Petri. Ačan Petri girdi içeri, İsus ilkin lafetti: «Simon, nasıl sän sanêrsın, dünnä padişahları kimdän harç hem vergi alêrlar? Kendi oollarından mı osa yabancılardan mı?»

²⁶ «Yabancılardan», – cevap etti Petri. İsus dedi: «Ozaman çıkêr, ani oolların yok zorları ödesinnär».

²⁷ Ama gücendirmeyelim onnari deyni, git gölä, at balık çengeli. Al ilk balı, ani tutulacak, aç aazını da bulacan bir statir*. Al onu da ödü benim için hem kendin için».

Kim en büük?

18 Ozaman üürenicilär yaklaştılar da sordular İsusla: «Kim en büük Gök Padişahlında?»

² İsus çaardı bir uşak, koydu onu üürenicilerin önünä

³ da dedi: «Dooru söleerim sizä: eer dönmärseydiniz Allaha da olmarsaydınız uşak gibi, birtürlü bilä girmeyeceniz Gök Padişahlına».

⁴ Kim yavaşılanêr, nicä bu uşak, o en büük Gök Padişahlında olacak.

⁵ Kim dä kableder bölä bir uşak Benim adıma, o Beni kableder.

Günaha düşürmeyin başkasını

⁶ Ama kim günaha düşürärsä birini bu en küçüklerdän, ani Bana inanêrlar, ona taa islää, baalasinnar boynusuna bir büük dermen taşı da atsinnar denizin dibinä.

⁷ Vay dünneyä günah aldangaçlı için. Zerä yok nasıl gelmesin aldangaçlar, ama vay ona, kimin beterinä aldangaçlık geler.

⁸ Eer elin eki ayaan seni günaha düşürärsä, kes onu da sıbit. Taa islää sakat eki çolak ömürä giräsin, nekadar iki ayaklan hem iki ellän diveç ateşä atılasın.

⁹ Eer gözün seni günaha düşürärsä, çıkar onu da sıbit. Taa islää bir gözlän ömürä giräsin, nekadar iki gözlän cendem ateşinä atılasın.

Kayıp koyun

¹⁰ Bakın, aşaalatmayın birisini bilä bu en küçüklerdän, zerä söleerim sizä, onnarın angilleri göktä herzman görerlär Benim Gökteki Bobanın üzünü.

¹¹ Adam Oolu geldi, aarasın hem kurtarsın o kayıp olannari./

¹² Nicä siz sanêrsınız? Varsaydı bir adamın üz koyunu, da onnarın

* 17:27 Statir – dört drahma (para).

içindän birisi kaybelärseydi, brakmayacak mı o doksan dokuzu bayırlarda da gitmeyecek mi, aarasın o kayıp koyunu?

¹³Bularsaydı, dooru söleerim sizä, sevinecek onun için taa çok, ne kadar o doksan dokuz için, ani kaybelmedilär.

¹⁴Hep ölä sizin Gökteki Boba da istämeer, ki birisi bu küçüklerden kaybelsin.

Başlayım kabaatlı olanı

¹⁵Eer senin kardaşın sana karşı günah yaparsaydı, git takazala onu salt senin hem onun arasında. Eer seslärseydi seni, sän kazandın kardaşını.

¹⁶Ama seslärseydi seni, al seninän taa iki yada üç kişi, iki-üç saat kaavilendirsinär herbir lafi.

¹⁷Onnarı da istämärseydi seslemää, sölä kliseyä. Eer istämärseydi kliseyi seslesin, olsun senin için, nicä bir tayfän hem nicä bir harççı.

¹⁸Dooru söleerim sizä: ne baalayacenz erdä, o baalanmış olacak göktä, hem ne çözeceğiniz erdä, o çözülmüş olacak göktä.

¹⁹Enidän sizä söleerim: eer sizdän iki kişi kayıl olarsaydı istemää bişey bu erdä, ozaman ne dä istärseydilär verilecek Gökteki Bobamdan.

²⁰Zerä neredä var iki-üç kişi toplu Benim adıma, Bän dä bulunêrim orada onnarın arasında.

Kaç sıra başlayım kardaşımı?

²¹Ozaman Petri yaklaştı Ona da dedi: «Saabi, kaç sıra var nicä baaş-

layım kardaşımı, ani bana karşı günah yapêr? Edi sıra mı?»

²²İsus cuvap etti ona: «Bän de-meerim sana edi sıra, ama baaşla etmiş sıra edişär.

²³Onuştan Gök Padişahlı benzeer bir padişaha, ani istedi ödeşmää onun çıraklarınnan.

²⁴Açan başladı esap yapmaa, getirdilär ona birisini, angısı ona borçlu-ydu on bin talant*.

²⁵Çünkü yoktu neylän ödesin, çorbacı sınırladı, satsın kendisini, karısını, uşaklarını hem hepsini, ne var onda, ki borcu ödensin.

²⁶Ozaman çırak düştü üzükoy-nu erä, baş iiltti çorbacıya da dedi: „Çorbacı, beklä biraz taa, ödeyecäm sana bütün borcumu“.

²⁷Çorbacının canı acıdı o çıraa, baaşladı borcunu da salverdi, gitsin.

²⁸O çırak, açan çıktı dışarı, karşı geldi kafadarlarından birisinnän, angısı borçlu-ydu ona üç dinar. O çırak tuttu onu, sıktı gırtlannı da dedi: „Ödä borcunu!“

²⁹Onun kafadarı düştü erä üzükoy-nu da yalvarardı: „Dayan biraz da, ödeyecäm bütün borcumu“.

³⁰Ama o kayıl olmadı, götürdü onu da kapadı zındana, borcunu ödesin deyni.

³¹Kafadarları gördülär bunu da pek gücendilär. Onnar gittilär da söledilär hepsini çorbacıya.

³²Ozaman çorbacı çaardı bu kulu kendisinä da dedi ona: „Yaramaz çırak, bän hepsi senin borcunu baaşladım, zerä sän yalvardın.

³³Düşmärdi mi, sän dä acıyasın kafadarımı, nicä Bän seni acıdım?“

³⁴Çorbacı üfkeleni da verdi onu zeetleyicilerin ellerinä, ödesin bütün borcunu deyni.

³⁵Hep ölä yapacak sizä Gökteki Bobam da, eer siz bütün ürektän baaşlamarsaydınız sizin kardaşını-zı».

Düşer mi, karı-koca ayırılınsınar?

19 Bölä lafettiktän sora İsus Galileyadan geçti da geldi İudeya erlerinä, İordanın öbür tarafına.

²Onun ardına gitti çok insan. Orada O alıştırdı hastaları.

³Fariseylär geldilär denesinnär Onu deyni, da dedilär: «Düşer mi adam ayırılınsın karısından herbir sebep beterinä?»

⁴İsus cuvap etti onnara: «Ne, okumadınız mı, ani Yaradıcı baştan yarattı insanları, olsunnar adam hem karı.

⁵Da dedi: „Onuştan brakacak adam bobasını hem anasını da birleşecek karısinnan. İki bir güüdä olacak“.

⁶Butakım olacaklar diil iki, ama bir güüdä. Ölä ki, ne Allah birleştirdi, insan onu ayırmasın».

⁷Onnar sordular: «Öleysä, neçin Moisey sınırladı, koca versin karısına ayırmak kiyadı da ayırılınsın ondan?»

⁸İsus cuvap etti onnara: «Sizin inatlılığınızın beterinä izin verdi Moisey, ayırılınsınız karılarınızdan, ama baştan diildi ölä.

⁹Bän sizä deerim: herbir adam, angısı ayırılêr karısından diil hayır-

sızlık beterinä da evlener başkasına, orospuluk yapêr. /Kim dä evlener kocasından ayırılmış kariya, o da orospuluk yapêr/».

¹⁰Onun üürenicileri dedilär: «Eer bölä durarsaydı işlär karı-kocaylan, ozaman taa ii hiç evlenmemää!»

¹¹O cuvap etti onnara: «Hepsi kabledämeer bunu, ama sade onnar, kimä verili.

¹²Zerä var evnuhlar* – duumaktan evnuh. Var insandan yapılı evnuhlar. Hem var evnuhlar, angıları kendi-kendilerini evnuh yaptılar Gök Padişahlı için. Kim kabledäbi-ler bunu, ko kabletsin».

İsus iisözleer uşakları

¹³Ozaman getirdilär İsus uşakları, O koysun ellerini onnarın üstünä deyni da dua etsin onnar için, ama üürenicilär azarladılar onnarı.

¹⁴İsus dedi: «Brakın uşakları, gelsinnär Bana, da durgutmayın onnarı, zerä Gök Padişahlı onnarın gibileri için».

¹⁵Ellerini onnarın üstünä koyduktan sora İsus gitti oradan.

Zenginnik hem diveç yaşamak

¹⁶Bir adam yaklaştı İsus da sor-du Ona: «Üredici, ne iilik yapayım, ki diveç yaşamak edeneyim?»

¹⁷İsus cuvap etti ona: «Neçin sorêrsın Bana „ne iilik“? Salt bir Allah ii. Eer istärseydin ömürä girmää, tamanna sınırlamakları».

¹⁸«Angılarını?» – sordu o adam. İsus cuvap etti: «Öldürmeyäsin, orospuluk yapmayasın, çalmayasın, yalancı saat olmayasın,

* 18:24 Bir talant – 6000 dinar. Bir dinar – bir günün hakıydı.

* 19:12 Evnuh – evlenämeyän adam.

¹⁹ bobanı-ananı ikramnayasın hem yakın olanını, nicä kendini, seväsın».

²⁰ Genç olan cuvap etti: «Hepsini bunnarı tamannadım /taa gençliim-dän/. Ne taa bana etişmeer?»

²¹ «Eer istärseydin taman olmaa, git da sat varlını, payet fukaaralara, da olacek haznan göktä. Sora gel da izlä Beni», – dedi İsus.

²² Açıan genç olan işitti bu lafları, gücenik gitti, zerä çok zenginnii vardı.

²³ İsus dedi üürenicilerinä: «Dooru söleerim sizä, ne zor bir zengin adam Gök Padişahlına girsın!

²⁴ Hem da söleerim sizä, ani taa ilin bir devä iinenin kulaandan geçsin, nekadar bir zengin adam Allahın Padişahlına girsın».

²⁵ Üürenicilär, bunu işidip, çok şaştilar da dedilär: «Ozaman kim kurtulabilir?»

²⁶ İsus baktı uz onnara da dedi: «Bu insana olmaz, ama Allaha hepsi olur».

²⁷ Ozaman Petri dedi: «Tä, biz braktık hepsini da geldik Senin ardına. Bizä ne olacek?»

²⁸ İsus cuvap etti: «Dooru söleerim sizä, ani açan Adam Oolu oturacak Kendi metinniindä, çorbacılık skemnesindä, eni zamanda, siz, ani geldiniz Benim ardıma, oturaceınız oniki çorbacılık skemnelerindä, daava keseräk İzrailin oniki tamızlına.

²⁹ Hepsi, kim braktı evini yada kardaşlarını, kızkardaşlarını, boba-

sını, anasını, /karısını/ uşaklarını eki merasını Benim adım için, kabledecek üz katına taa çok hem dä edenecek diveç yaşamak.

³⁰ Ama çoyu ilk olannardan bitki olacek, çoyu da bitkilerdän ilk olacek.

Baada işçilär için örnek

20 Zerä Gök Padişahlı benzeer bir çorbacı adama, ani çin sabaalän çıktı, kendi baasına işçi tutsun.

² İşçilärlän annaştı, ödesin birär dinar gündä, sora yolladı onnarı kendi baasına.

³ Çıkıp bir üçüncü saatta*, başka haylak durannarı gördü meydanda.

⁴ Sora dedi onnara: „Siz dä gidin benim baayımda işlemää. Ne düşer, ödeyecäm sizä“. Onnar gittilär.

⁵ Enidän çıktı bir altıncı hem dokuzuncu** saatta, hep ölä yaptı.

⁶ Bitkidä, onbirinci*** saada yakkın, buldu başka haylak durannarı da dedi onnara: „Neçin burada bütün gün haylak durêrsınız?“

⁷ Onnar cuvap ettilär: „Çünkü biz kimsey işä almadı“. O dedi: „Siz dä gidin benim baayıma /da ne düşer kabledeceniz?“.

⁸ Avşamnen baayın çorbacısı dedi kendi haznatarına: „Çaar işçileri da ödü, çekedip bitkilerdän ilkin-kilerinädän“.

⁹ Onnar, ani gittilär işä onbirinci saatta, gelip kabletilär birär dinar.

¹⁰ İlkinkileri, geldiynän, esap ettilär, ani kabledeceklär taa çok. Ama onnar da kabletilär hep birär dinar.

¹¹ Açıan kabletilär parayı, başladılar baayın çorbacısına karşı mırıldanmaa.

¹² Da deyärdilär: „Sonda olannar işledilär sade bir saat, ama ödeklän sän yaptın onnarı bizimnän bir. Biz sa geçirdik bütün günün kızgınnın aarlımı“.

¹³ Çorbacı onnarın birisinä cuvap etti: „Dostum, bän seni hiç yalandırmadım. Annaşmadın mı benimnän bir dinara?“

¹⁴ Al, ne senin, da git. Bän isterim bu sondakı insana da ödeyim hep ölä, nicä sana.

¹⁵ Dooruluum yok mu kendi paramnan yapayım, ne isterim? Osa sän kıskanêrsın, ani bän ii üreklüyüm?“

¹⁶ Ölä ki, sondakılar ilk olacek, ilklär da bitki olacek. /Zerä çok çaarılmış, ama az seçilmiş/».

İsus üçüncü sra haberleer ölümünü hem dirilmesini

¹⁷ Açıan gidärdilär İerusalimä, İsus yolda aldı bir tarafa oniki üürenicisini da dedi onnara:

¹⁸ «Tä, biz gideriz İerusalimä. Adam Oolu verilecek büyük popazların hem bilgilerin elinä. Ona daava kesilecek ölümä,

¹⁹ da Onu yabancılarnın elinä vereceklär, ki gülmää alsınнар, kamçıylan düüsünнар da stavroza gersinnär, ama O üçüncü günü dirilecek».

Bir ananın istemesi

²⁰ Ozaman Zevedeyin oolların anaları yaklaştı İsus oollarınan barabar, baş iiltti da nesä yalvarardı Ona.

²¹ İsus sordu: «Ne isteersin?» «Sımarla, ki Senin Padişahlında benim bu iki oolum otursunnar birisi Senin saa tarafında, birisi dä sol tarafında», – cuvap etti bu ana.

²² Ozaman İsus dedi: «Bilmeersiniz, ne isteersiniz. Var mı nicä siz içäsınız o çölmektän, ani Bän içecäm /hem vaatiz olasınız o vaatizliklän, ani Bän olacam/?» «Var nicä», – cuvap etti onnar.

²³ İsus dedi: «Hakına, ani içeceniz Benim çölmeemdän /hem vaatiz olaceniz o vaatizliklän, ani Bän olêrım/. Ama Bendän tutummêêr, izin vereyim oturmaa saa eki sol tarafında. Bu verilecek onnara, kimä hazırlanmış Bobamdan».

²⁴ Kalan on üürenicilär, işidip bunu, üfkelenilär bu iki kardaşa.

²⁵ İsus çardı onnarı da dedi: «Bilersiniz, ani milletlerin öndercileri çorbacılık ederlär onnarı üstünä hem büyükleri zaabitlik ederlär.

²⁶ Ama sizin aranızda bölä olasın. Kim sizdän ister büyük olsun, o izmetkär olsun kalanına.

²⁷ Kim sizdän ister ilk olsun, o çırak olsun öbürlerä.

²⁸ Zerä Adam Oolu gelmedi, ki Ona izmet etsinnär, ama Kendi izmet etsin insana hem versin yaşamasını çoyun erinä, ki kurtarabilsın onnarı».

İki köör İerihon kasabasında

²⁹ Açıan çıkardılar İerihon kasabasından, çok insan gitti İsusun ardına.

³⁰ Tä, yol boyunda oturardı iki köör adam. Onnar açan işittilär, ani

* 20:3 Üçüncü saat – saat dokuz sabaalän. ** 20:5 Altıncı, dokuzuncu saat – saat oniki, saat üç üülendän sora. *** 20:6 Onbirinci saat – saat beş üülendän sora.

İsus geçer oradan, başladılar baarma: «Saabi, Davidin Oolu, acı bizi!»

³¹ İnsan takazaladı onnarı, susunnar deyni, ama onnar taa pek baarardılar: «Saabi, Davidin Oolu, acı bizi!»

³² İsus durgundu, çaardı onnarı da sordu: «Ne isteersiniz yapayım sizä?»

³³ «Saabi, açılısın gözlerimiz!» – dedi onnar.

³⁴ İsusun canı acıdı, da diidi onnarın gözlerinä. Köör olannar çabuk görmäk edendilär. Onnar gittilär Onun ardına.

İsus girer İerusalimä

21 Açan yaklaştılar İerusalimä da etiştilər Viffagiya küüyünä, Zeytin bayırın yanına, İsus yoladı iki üürenicisini

² da dedi onnara: «Gidin öndeki küüyä, da girirkän küü içinä, hemen bulacenz baalı bir eşek, koduu da yanında. Çözün da getirin Bana.

³ Eer birkimsey sorarsaydı bişey sizä, cuvap edin, ani onnar läazim Saabiyä, sora hemen geeri yollayacak».

⁴ Hepsı bunnar oldu, tamannansın deyni, ne haberlenmişti proroktan, ani deer:

⁵ «Söleyin Sionun kızına*: „Sennin Padişahın sana geler, yavaş, atlı bir eşek üstündä, eşään koduu üstündä“».

⁶ Üürenicilär gittilär da yaptılar, nicä İsus dedi.

⁷ Getirdilär eşää hem koduu, döşedilär kendi rubalarını onnarın üs-

tünä, da sora O atlı pindi koduun üstünä.

⁸ İnsandan çoyu döşärdilär rubalarını yol üstünä, başkaları kesärdilär aaçlardan dalları da yol üstünä serärdilär.

⁹ İnsan, ani gidärdi önü sora hem ardı sora baarardı: «Osanna**, Davidin Oolu! İisözlenmiş olsun, Saabinin adına Gelän! Osanna üüsek göklerde!»

İsus paklêêr Ayoz binayı

¹⁰ Açan İsus girdi İerusalim içinä, bütün kasaba kaynamaa başladı. Hepsı sorardılar: «Kimdir Bu?»

¹¹ «İsus, prorok Galileyadan, Nazaret kasabasından», – cuvap edärdi başkaları.

¹² İsus girdi Ayoz bina auluna da kooladı oradan hepsini, kim satardı hem alardı, devirdi para diiştirennerin masalarını hem guguş satannarın skemnelerini.

¹³ Da dedi onnara: «Var yazılı: „Benim evimä denecek dua evi“. Ama siz çevirdiniz onu haydut içinä».

¹⁴ Geldi Ona köörlar hem topallar, da O alıştırdı onnarı.

¹⁵ Büük popazlar hem bilgiçlär, görüp meraklı işleri, ani O yapardı, hem uşakları baararkan Ayoz binada: «Osanna, Davidin Oolu!», üfkelendilär.

¹⁶ «İşidersin mi, ne deerlär?» – sordular İsus. – «Elbetki, – cuvap etti İsus. – Acaba, siz hiç okumadınız mı: „Uşakların hem memedä evlatların aazından Sän metinnik çıkardın?“»

¹⁷ Sora braktı onnarı da, çıkıp kasabadan, yollandı Vifaniya küüyünä da orada geceledi.

Meyvasız incir fidanı

¹⁸ Sabaalän, döneräk kasabaya, İsus acıktı.

¹⁹ Yol boyunda gördü bir incir fidanı. Yaklaşıp ona, yapraklardan kaarä bişey bulmadı da dedi: «Büüdündan ötäa hiç meyva yapmayasın!» İncir fidanı o saat kurudu.

²⁰ Açan üürenicilär gördülär bunu, şaştılar: «Nasıl bu incir fidanı bölä tez kurudu?»

²¹ İsus onnara cuvap etti: «Dooru söleerim sizä, eer inanınız olaydı hem ikilämeydiniz, siz yapaceydınız diil salt bunu, ne bu fidannan oldu, ama deyeceydiniz bu bayıra: „Kalk da atlı deniz içinä“, – o da olaceydı.

²² İnannan dua edärsedydiniz, ne dä isteyeceniz, kabledeceniz».

İsusun zaabitlii

²³ İsus girdi Ayoz bina auluna, da, açan üüredärdi insanı, geldilär büük popazlar hem halk aksakalları da dedilär Ona: «Ne zaabitliklän yapêrsın bu işleri, hem kim verdi Sana bu zaabitlii?»

²⁴ İsus cuvap etti onnara: «Koyacam Bän dä sizä bir soruş. Cuvap edin Bana, sora Bän dä sizä söyleyecäm, ne zaabitliklän yapêrım bu işleri.

²⁵ İöanın vaatizlii neredän? Göktän mi osa insandan mı?» Onnar biri-birinnän lafedärdilär: «Eer deyärsäk: „Göktän“, O deyecek: „Öleysä, neçin ona inanmadınız?“»

²⁶ Ama deyärsedydik: „İnsandan“, – korkêriz halktan, zerä hepsi inanêr, ani İöan prorok».

²⁷ Onuştan cuvap ettilär İsus: «Bilmeeriz». O da dedi onnara: «Bän dä sizä sölämeyecäm, ne zaabitliklän yapêrım bu işleri.

Angısı sesleyici?

²⁸ Nesoy annêersınız? Bir adamın vardı iki oolu. O gitti ilkinisinä da dedi: „Oolum, git büün da işlä benim baayımda“.

²⁹ Ama oolu cuvap etti: „İstämeeirim“, ama sora pişman oldu da gitti.

³⁰ Sora yaklaştı ikincisinä da hep bölä dedi. Bu ool cuvap etti: „Giderim, çorbacı!“, ama gitmedi.

³¹ Angısı onnardan tamannadı bobanın istediini?» «İlkinisi», – cuvap etti onnar. İsus dedi onnara: «Dooru söleerim sizä, ani harççılar hem maskaralar* sizin önünüz sora giderlär Gök Padişahluna.

³² Zerä İöan geldi, dooruluk yolunu göstereyin. Siz onu inanmadınız, ama harççılar hem maskaralar inandılar. Siz gördünüz bunu, ama hep okadar pişman olmadınız günahlarıınızdan hem inanmadınız.

Fena baacılar

³³ Sesleyin bir başka örnek. Vardı bir ev çorbacısı, angısı koydu bir baa, dolayladı aullan, ortada kazdı er üzüm tãskası için, yıvdı bir bekçi külesi, sora, baayı verip baacılara, gitti başka memleketä.

³⁴ Açan geldi üzüm vakıdı, yolladı kendi çıraklarını baacılara, ki al-sınnar berekedini.

* 21:5 Sionun kızı – İerusalimin insanı. ** 21:9 Osanna – selämnemäk lafi, annaması «şindi kurtar».

* 21:31 Maskara – karı, ani orospuluk yapêr para için.

³⁵Baacılar tuttular onun çıraklarını, birisini düüdülär, ikincisini öldürdülär, taa başkasını taşladılar.

³⁶Sora çorbacı yolladı başka çırakları, taa çokluk, nekadar ilkin. Baacılar onnarlan yaptılar hep ölä, nicä ilkinilärlän.

³⁷Sonda yolladı onnara kendi oolunu da dedi: „Oolumu kabledirlär ikramnan“.

³⁸Ama baacılar, açan gördülär oolunu, dedilär biri-birinä: „Tä çorbacının oolu, haydi öldürelim onu, da baa bizä kalacak“.

³⁹Tuttular onu, çıkardılar baadan bir tarafa da öldürdülär.

⁴⁰Şindi, açan gelecek baayın çorbacısı, ne yapacak bu baacılarlan?»

⁴¹Onnar cuvap ettilär: «Bu hayırsızları, zeetleyip, öldürecek. Baa-yı başka baacılar verecek, angıları vakıdında ona berekedini vereceklär».

⁴²İsus dedi onnara: «Ne, okumadımız mı Ayoz Yazıda: „Taş, ani ustalar sıbıttı, sonda etişti köşä taşı olsun. Bu – Saabidän, hem pek şaşmaklı iş bizim için!“

⁴³Onuştan deerim sizä, ani Allahın Padişahlı sizdän alınacak da başka milletä baaşlanacak, ani vakıdında meyvasını verecek.

⁴⁴Kim düşecek bu taş üstünä, ezilecek. Ama kimin üstünä taş düşecek, onu tuz-buz yapacak».

⁴⁵İsusun örneklerini seslediktän sora, büük popazlar hem fariseylär annadılar, ani laf gitti onnar için.

⁴⁶Onnar aarardılar Onu tutsunnar, ama korkardılar insandan, zerä insan sayardı Onu prorok.

Padişah düünü

22 İsus, enidän lafedip, onnara örneklärlän söledi:

²«Gök Padişahlı benzär bir padişaha, angısı yaptı düün kendi ooluna.

³Yolladı çıraklarını, çaarılmışları düünä teklif etsinnär, ama onnar istämedilär gelmää.

⁴Sora enidän yolladı başka çıraklarını, deyip: „Söleyin çaarılmışlara: Sofra hazır, kurulu, öküzlerim hem besli hayvanarım kesili, hepsi hazır, gelin düünä!“

⁵Ama onnar esaba almadılar. Biri gitti tarlasını bakmaa, başkası gitti alış-veriş yapmaa.

⁶Taa başkaları tuttular çırakları, gülmää alıp, öldürdülär onnari.

⁷Açan işitti bunu padişah, üfkelen-di, yolladı askerlerini da telef etti bu öldürücüləri, yaktı onnarın kasabalarını.

⁸Sora dedi çıraklarına: „Düün hazır, ama çaarılmışlar diil yakışık gelmää.

⁹Gidin yol çatırıklarına, çaarınız düünä hepsini, kimi bulacenez“.

¹⁰Kullar gittilär sokaklara, topladılar hepsini, kimi buldular: iileri hem kötüləri. Düün eri doldu konakçıları.

¹¹Padişah girdi, görsün konakçıları, da gördü orada bir adam, ani diildi düün rubasınnan giyimni.

¹²„Ba dost, – dedi ona çorbacı, – nesoy sän düün rubasız burayı giräbildin?“ O adam susardı.

¹³Ozaman padişah dedi kendi izmetkerlerinä: „Baalayın onun ellerini hem ayaklarını da atın onu

dışankı karannaa. Orada olacek aalamak hem diş gıcırdatması“.

¹⁴Zerä çok çaarılmış, ama az seçilmiş».

Hak Kesara hem Allaha

¹⁵Ozaman fariseylär gidip annaş-tılar, nesoy tutsunnar İsusunu laflan.

¹⁶Yolladılar Ona kendi üürenicilerini, İrodun adamnarınnan barabar, desinnär: «Üüredici, biz bileriz, ani dooru adamsın, Allahın yolunu hakına üüredersin, kimseyä pay tutmêersın, zerä adam üzünä bakmêersın.

¹⁷Ölä ki, sölä bizä, nesoy sayêrsın, düşer mi ödemää harç Kesara* osa düşmeer mi?»

¹⁸Ama İsus, bileräk onnarın kötü neetlerini, dedi: «Neçin Beni de-neersiniz, ikiüzlülär?»

¹⁹Gösterin Bana parayı, neylän ödener harç!» Onnar getirdilär Ona bir dinar.

²⁰İsus sordu onnara: «Kimin resimi hem adı yazılı burada?»

²¹«Kesarın», – cuvap etti onnar. Ozaman İsus dedi: «Verin Kesara ne Kesarın, ama Allaha ne Allahın».

²²Şaştılar bu laflara da, Onu brakıp, gittilär.

Soruş dirilmäk için

²³Hep o günü İsus geldi sadukeylär, angıları deerlär, ani yok dirilmäk, da sordular:

²⁴«Üüredici, Moisey dedi: „Eer birkimsey öläseydi taa uşaa olma-dıynan, onun kardaşı lääzım evlensin bu karıya da kaldırsın uşak ölmüş kardaşına tamızlık için“.

²⁵Vardı bizdä edi kardaş. İlkiki evlendi da öldü. Çünkü yoktu uşaa, kendi karısını braktı kardaşına.

²⁶Hep ölä oldu ikincisinnän dä, üçüncüsünnän dä, edincisinnän.

²⁷Hepsindän sora öldü karı da.

²⁸Dirilmektä angısının bu edisindän karısı o olacek? Zerä hepsi yasadı onunnan».

²⁹İsus cuvap etti onnara: «Yanilêrsınız, zerä bilmeersiniz ne Ayoz Yazıları, ne da Allahın kuvedini.

³⁰Zerä ölüler dirildiynän evlenmeyeceklär, ama olaceklar, nicä Allahın angilleri göktä.

³¹Ölülerin dirilmesi için okumadımız mı, ne Allah sizä deer:

³²„Bän Avraamın Allahı, İsaakın Allahı hem İakovun Allahıym“ . Allah – diil ölülerin Allahı, ama dirilerin».

³³İnsannar, ani seslärtilär, şaştılar İsusun üüretmesinä.

En büük sımarmamak

³⁴Fariseylär, açan işittilär, ani İsus susturdu sadukeyleri, topladılar bireri.

³⁵Onnardan bir zakon üüredicisi, İsusunu denesin deyni, koydu ona bölä bir soruş:

³⁶«Üüredici, angı sımarmamak en büük Zakonda?»

³⁷İsus cuvap etti: «„Seväsın Saabi Allahını bütün üräännän, bütün canınnan hem bütün aklınnan“.

³⁸Budur ilk hem en büük sımarmamak.

³⁹İkincisi buna benzär: „Seväsın yakın olanını, nicä kendini“.

* 22:17 Kesar – Rim (Roma) imperatoru.

⁴⁰ Bu iki sımarmakta tutunêr bütün Zakon hem proroklar».

Hristos – kimin oolu?

⁴¹ Açan topluydular fariseylâr birerdâ, İsus sordu onnara:

⁴² «Ne düşünersiniz siz Hristos için? Kimin oolu O?» «Davidin», – cuvap etti onnar.

⁴³ İsus deer onnara: «Öleysä, neçin David, Allahın Duhundan kullanılmış, adlêêr Onu „Çorbacı“, deyip:

⁴⁴ „Saabi dedi benim Çorbacıma: Otur saa tarafımda, Bân koyunca Senin duşmannarını ayakların altına“.

⁴⁵ Çünkü David adlêêr Onu „Çorbacı“, nesoy O olabilir Davidin oolu?»

⁴⁶ Kimsey cuvap edâmedi Ona bir dâ laf. O gündân sora artık kimsey kıyışmadı bişey sorsun Ona.

*Azar bilgiçlerâ
hem fariseylêrâ*

23 Sora İsus danıştı insana hem Kendi üürenicilerine

² da dedi: «Bilgiçlâr hem fariseylâr oturêrlar Moiseyin erindâ.

³ Onuştan hepsini, ne söleerlâr sizâ, koruyun hem yapın. Ama ne yapêrlar, siz yapmayın. Zerâ onnar söleerlâr, ama yapmêêrlar.

⁴ Baalêêrlar aar üklâr, ani zor götürmää. Koyêrlar insanın sırtına, ama kendileri baarlem parmaannan kımıldatmêêrlar.

⁵ Hepsini insana göstermâk için yapêrlar. Dua paçkalarını büüldeerlâr, ruba eteklerini uzun püsküllêrlân yapêrlar.

⁶ Severlâr oturmaa öndeki erâ konak sofralarında hem ilk skemnelêrâ sinagogalarda.

⁷ Beenerlâr, insan selâm versin onnara meydannarda da desinnâr: „Üüredici!“

⁸ Ama siz kendinizâ „Üüredici“ sölettirmeyin, zerâ sizdâ bir üüredici – Hristos, ama siz hepsiniz kardeşsiniz.

⁹ Bu erdâ kimseyâ demeyin „Boba“, zerâ sizin birdir Bobanız, ani göktâ bulunêr.

¹⁰ Kimseyâ demeyin „Önderci“, zerâ birdir sizdâ Önderci – Hristos.

¹¹ Sizin aranızda en büüyü sizâ izmetkâr olsun.

¹² Kim kendini üüsekendirer, o aşaalandırılacak, kim kendini aşaalandırêr, o üüsekendirilecek.

¹³ Vay sizâ, bilgiçlâr hem fariseylâr, ikiüzlülâr! Zerâ siz kapêêrsınız insana Gök Padişahlını. Kendiniz girmeersiniz, kim dâ girmää isteer, brakmêêrsınız.

¹⁴ Vay sizâ, bilgiçlâr hem fariseylâr, ikiüzlülâr! Siz kemirersiniz dulların evlerini, ama göstermâk için uzun dualar yapêrsınız. Onuştan cezanız çok aar olacek./

¹⁵ Vay sizâ, bilgiçlâr hem fariseylâr, ikiüzlülâr! Zerâ siz dolanêrsınız eri hem denizi, ki çevirâsiniz baarlem birisini dininizâ, da çevirip, yapêrsınız onu bir cendem adamı, iki kat taa fena sizdân.

¹⁶ Vay sizâ köör öndercilâr, ani deersiniz: „Eer emin edârseydi birkimsey Ayoz binaylan, diil bişey. Ama emin edârseydi Ayoz binanın altınınnan, o baalı emininnân“.

¹⁷ Fikirsizlâr hem köörlar, ne taa büük? Altın mı osa Ayoz bina mı, ani ayozlêêr altını?

¹⁸ Hem deersiniz: „Eer birkimsey emin edirseydi kurbannıklan, diil

bişey, ama emin edirseydi kurbannan, ani kurbannık üstündâ, o baalı emininnân“.

¹⁹ /Fikirsizlâr hem/ köörlar! Ne taa büük, kurban mı, osa kurbannık mı, ani kurbanı ayozlêêr?

²⁰ Ölä ki, kim emin eder kurbannıklan, o emin eder hepsinnân, ne var onun üstündâ.

²¹ Kim emin eder Ayoz binaylan, o emin eder Ayoz binaylan hem Onunnan, Kim orada yaşêêr.

²² Hem kim emin eder göklân, emin eder Allahın çorbacılık skemnesinnân hem skemnedâ Oturannan.

²³ Vay sizâ, bilgiçlâr hem fariseylâr, ikiüzlülâr! Zerâ siz verversiniz onuncu payını naanedân, marardan hem kimyondan, ama brakêrsınız tamannanmadık Zakondan en paalı işleri: dooruluu, acıyannı hem inanı. Bunnarı lââzım yapasınız, kalanını da brakmayasınız!

²⁴ Köör öndercilâr, ani sivri sinää süzersiniz, ama deveyi yudêrsınız!

²⁵ Vay sizâ, bilgiçlâr hem fariseylâr, ikiüzlülâr! Siz yıkêêrsınız çölmään hem çanaan dışansını, ama içyansı dolu hırsızlıklan hem tamahlıklan.

²⁶ Köör farisey! İlkin pakla çölmään /hem çanaan/ içyansını, sora pak olacek dışansı da.

²⁷ Vay sizâ, fariseylâr hem bilgiçlâr, ikiüzlülâr! Zerâ siz nicâ kireçli mezarlar, ani dışandan görünerlâr gözâl, ama içyandan dolu ölülerin kemiklerinnân hem hertürlü mindarlıklan.

²⁸ Hep ölä siz dâ dışandan gösterilersiniz insanın önündâ dooru,

ama içyandan doluyunuz ikiüzlülâklân hem zakonsuzluklan.

²⁹ Vay sizâ, bilgiçlâr hem fariseylâr, ikiüzlülâr! Zerâ siz düzersiniz prorokların mezarlarını hem donadêrsınız dooru adamnarın anılmak taşlarını.

³⁰ Siz deersiniz: „Eer biz yaşaydık bizim dedelerin vakıdında, kayıl olmayacedık prorokların kannını dökää“.

³¹ Butakım siz kendi-kendinizâ karşı şaatlık edersiniz, ani siz prorok öldürücülerin oollarıysınız.

³² Haydi, bitirin, ne bobalarınız çekettirdi.

³³ Yılannar, zehirli yılan yavruları! Nesoy kurtulacenz cendemin cezasından?

³⁴ Onun için, tâ, yollêêrım sizâ prorokları, aarifleri hem bilgiçleri. Kimisini öldürecenz da stavroza gereceniz, başkalarını düüyecenz sizin sinagogalarda hem koolayacenz onnarı kasabandan kasabaya.

³⁵ Ölä ki, siz cuvap edecenz hepsi dooru olannarın kannarı için, ani döküldü bu erdâ, kabaatsız Avelin kanından, Varahiyanın oolunun, Zahariyanın kanından, angısını öldürdünüz Ayoz bina hem kurbannık arasında.

³⁶ Dooru söleerim sizâ, ani hepsi bunnar için bu boy insan cuvap edecek.

İerusalim için aalayış

³⁷ İerusalim, İerusalim, ani öldürersin prorokları hem taşlan düüyersin sana yollanılmışları! Kaç sıra istedim toplayım senin uşaklarını, nicâ kloçka toplêêr piliçlerini

kanatları altına, ama siz istämediniz!

³⁸Tä, eviniz sizä boş brakılêr.

³⁹Söleerim sizä, ani büündän ötää görmeyeceniz Beni, demeyincä: „İsözlenmiş olsun, Kim geler Saabinin adına!“»

Bitki vakıdın nışannarı

24 Açan İsus çıktı Ayoz binadan da yollandı gitmää, üürenicilär yaklaştılar Ona, gösterinnär Ayoz binanın yapılarını.

²Ama İsus dedi onnara: «Görersiniz mi hepsini bunnarı? Dooru söleerim sizä, ani kalmayacak burada taş üstündä taş, hepsi yıkılacak».

³Açan İsus oturdu Zeytin bayırı üstündä, üürenicileri yalnız Ona yaklaştılar da dedilär: «Sölä bizä, ne zaman olacek bunnar hem nesoy nışan Senin gelmeni hem zamanın bitkisini gösterecek?»

⁴İsus cevap etti onnara: «Bakın, birkimsey aldatmasın sizi.

⁵Zerä çoyu gelecek Benim adıma da deyecek: „Bänim Hristos“, da çoyunu aldadaceklar.

⁶İşideceniz cenk uultusu hem haber cenklar için. Bakın, korkmayasınız. Zerä hepsi bunnar läözüm olsun, ama bu taa diil bitkisi.

⁷Zerä millet milletä, padişahlık padişahlaa karşı kalkacak. Kimi erlerdä olacek açlık, /salgınnar/ hem er tepremeleri.

⁸Ama hepsi bunnar salt büyük kahırların çeketmesi.

⁹Ozaman zeetleyeceklär sizi hem öldürecekler, hem Benim adım için hepsi milletlär sizdän azetmeyecek.

¹⁰Çoyu inandan düşecek. Biri-birini sataceklar hem azetmeyeceklär biri-birindän.

¹¹Kalkacak çok yalancı proroklar da çoyunu aldadaceklar.

¹²Zakonsuzluk zeedelenecek, onuştan çoyunda sevgi suuacek.

¹³Ama kim bitkiyädän dayanacak, o kurtulacak.

¹⁴Gök Padişahlım İ Haberini bütün dünnedä nasaat olacek, şaatlık olsun hepsi milletlerä, da ozaman bitkisi gelecek.

¹⁵Ölä ki, açan göreceniz dikili ayoz erdä iirenç işi, ani bozgunculuk yapêr, angısı için lafetti prorok Daniil, – kim okuyêr, annasın –

¹⁶ozaman kim olacek İdeyada, kaçsın bayırlara.

¹⁷Kim bulunacak ev üstündä, inmesin almaa bişey içyandan.

¹⁸Kim olacek kırdä, dönmesin geeri üst rubasını almaa.

¹⁹O günnerdä vay maamul hem uşak emzirän karırlara!

²⁰Dua edin, kaçmanız razgelmesin kışın eki cumertesi.

²¹Zerä ozaman büyük zeet olacek, ani olmadı dünneyn kurulmasından büünädän hem olmayacak da.

²²Eer o vakit kısaldılmaydı, kimsey kurtulamayaceydi, ama seçilmişlerin hatırı için o vakit kısaldıldı.

Adam Oolunun gelmesi

²³Ozaman eer birkimsey deydiseydi sizä: „Tä, Hristos burada!“ eki: „Hristos orada!“, inanmayın.

²⁴Zerä peydalanacak yalancı hristoslar hem yalancı proroklar. Yapaceklar büyük nışannar hem şaşmaklı işlär, aldatsınnar deyni,

olarsaydı kolay, artık seçilmiş olanarı da.

²⁵Tä, Bän vakıtça sizä haberedim.

²⁶Ölä ki, eer deydiseydiler sizä: „Tä, O çol erdä!“, gitmeyin, eki: „Tä, O saklı içerdä!“, inanmayın.

²⁷Zerä, nicä çimçirik çakêr gündusundan da görüner günbatısına kadar, ölä olacek Adam Oolunun gelmesi dä.

²⁸Neredä olacek leş, orayı toplanacak leş kartalları.

²⁹O zeet günnerindän sora hem gün kararacak, ay vermeyecek aydınımı, yıldızlar göktän düşecekler, hem gökün kuvetleri sarsalanacak.

³⁰Ozaman göktä Adam Oolunun nışanı gösterilecek. Ozaman hepsi erdeki senseleler aalayacak. Göreceklär Adam Oolunu, gelärkän gökün bulutları üstündä büyük kuvetlän hem metinniklän.

³¹O yollayacak büyük boru sesinän angillerini. Onnar toplayaceklar Onun seçilmişlerini dört taraftan, gökün bir kenarından öbür kenarınadan.

³²İncir fidanından örnek alın. Açan dalları yımışêrlar, hem yaprakları eşererlär, bilersiniz, ani yaz yakın.

³³Hep ölä, siz dä açan göreceniz hepsi bunnarı, biliniz, ani bu iş* yakın, artık kapuda.

³⁴Dooru söleerim sizä, ani bu boy insan geçmeyecek, hepsi bunnar tamannanmayınca.

³⁵Er hem gök geçecek, ama Benim sözlerim hiç geçmeyecek.

Gün hem saat bilinmeer

³⁶O günü hem o saadı kimsey bilmeer: ne gökteki angillär, ne dä Ool, ama salt Boba.

³⁷Nicä oldu Noyun günnerindä, hep ölä olacek Adam Oolunun gelmesindä dä.

³⁸Nicä o günnerdä potoptan ileri iyärdilär, içärdilär hem evlenärdilär o günä kadar, açan Noy girdi gemi içinä,

³⁹da bişey şüpelemärdilär, potop gelmeyincä da hepsini telef etmeyincä, hep ölä olacek Adam Oolunun gelmesi dä.

⁴⁰Ozaman iki adam olacek kırdä. Birisi alınacak, öbürü kalacak.

⁴¹İki karı dermendä un üüdecekler. Birisi alınacak, birisi kalacak.

⁴²Onuştan kuşku olun, zerä bilmeersiniz, ne günü Saabiniz gelecek.

⁴³Biliniz, eer bileydi evin çorbacısı, ne zaman hırsız gelecek, kuşku duraceydi da brakmayaceydi, evini soysun.

⁴⁴Onuştan siz dä olun hazır, zerä Adam Oolu gelecek o saatta, açan hiç düşünmeersiniz.

İnanç hem kasavetsiz çıraklar

⁴⁵Acaba kimdir inanç hem aarif çırak, angısını çorbacısı koydu cuvapçı kendi evindä hepsi çırakların üstünä, vakıdında doyursun onnarı deyni?

⁴⁶Mutlu çırak, angısını çorbacısı, gelmesindä, bulacak bölä yaparkan.

⁴⁷Dooru söleerim sizä, ani koyacak onu cuvapçı bütün kendi varlı üstünä.

* 24:33 Bu iş: yada «O».

⁴⁸Ama çırak olarsaydı fena da akılca deyärsedydi: „Çorbacım oyalanêr“,

⁴⁹da başlarsaydı düümää kafadarlarını, imää hem içmää sarfoşçularlan,

⁵⁰çıraan çorbacısı gelecek bir gün, nezaman hiç beklämeer, hem o saatta, nezaman hiç düşünmeer,

⁵¹çok düüyecek, onu ikiüzlülär-län bir erä koyacak. Orada olacak aalamak hem diş gırcırdatması.

On kız

25 Ozaman Gök Padişahlı on kıza benzär olacak, angıları aldılar kandillerini da karşı etmää güveeyi çıktılar.

²Onnarın beşi aarifti, ama beşi diildi aarif.

³Diil aariflär, alıp kandillerini, almadılar kendilerinnän zeytin yaayı.

⁴Ama aarif olannar kandillerinnän aldılar zeytin yaayı da kaplar içindä.

⁵Çünkü güvää geç kaldı, onnar hepsi uyuklamaa başladılar da uyudular.

⁶Gecä yarısı işidildi bir büyük ses: „Tä güvää geler, çıkın ona karşı!“

⁷Ozaman hepsi kızlar uyandılar da hazırladılar kandillerini.

⁸Diil aariflär dedilär aariflerä: „Verin bizä dä sizin zeytin yaayınızdan, zerä bizim kandillär süüner“.

⁹Ama aarif kızlar cuvap ettilär: „Yok nasıl verelim, zerä sora etişmäz hem bizä, hem sizä. Taa islää gidin satıcılara da satın alın kendinizä“.

¹⁰Açan gittilär satın alsınnar, geldi güvää. Hazır olannar onunnan

girdilär düün erinä da kapuyu kitledilär.

¹¹Ondan sora geldilär kalan kızlar da yalvardılar: „Çorbacı, çorbacı, aç bizä kapuyu!“

¹²Ama o cuvap etti onnara: „Dooru söleerim, ani tanımêêrim sizi!“

¹³Ölä ki, kuşku olun, zerä bilmeersiniz, ne günü hem ne saatta Adam Oolu gelecek.

Talantlar için örnekleme

¹⁴Bu olacak, nicä bir adam, gideceykän bir yabancı erä, çardı çıraklarını da payetti onnara kendi varlığını.

¹⁵Birisinä verdi beş talant, ikincisinä verdi iki talant, üçüncüsünä verdi bir talant, herkezinä becerikliinä görä, sora gitti.

¹⁶O, angısı kabletti beş talant, gidip koydu onnarı alış-verişä da kazandı taa beş talant.

¹⁷Hep ölä yaptı ikincisi dä, ani kabletti iki talant. O da kazandı taa iki talant.

¹⁸Ama üçüncüsü, angısı kabletti bir talant, gidip kazdı bir kuyu er içindä da orayı sakladı çorbacısının talantını.

¹⁹Çok vakıttan sora bu çorbacı döndü geeri da istedi esap onnardan.

²⁰O, angısı kabletti beş talant, geldi da getirdi taa beş talant, deyip: „Çorbacı, sän verdin bana beş talant, bän kazandım taa beş talant“.

²¹Çorbacı dedi ona: „Helal, sän ii hem inanç çıraksın, oldun inanç az işlerdä, koyacam seni çok işlerin üstünä. Katıl çorbacının şenniinä!“

²²O, angısı kabletti beş talant, geldi da dedi: „Çorbacı, sän verdin bana iki talant. Bän onnarlan kazandım taa iki talant“.

²³Çorbacı dedi: „Helal, sän ii hem inanç çıraksın, oldun inanç az işlerdä, koyacam seni çok işlerin üstünä. Katıl çorbacının şenniinä!“

²⁴O, angısı kabletti salt bir talant, geldi da dedi: „Çorbacı, bilärdim seni, ani keskin adamsın, biçersin, neredä ekmedin hem toplêêrsın, neredä harman düümedin.“

²⁵Bän korktum, onuştan, gidip, gömdüm bu talantı er içinä. Şindi al, ne senin“.

²⁶Çorbacı dedi ona: „Yaramaz hem haylaz çırak! Bilärdin, ani biçerim, neredä ekmedim hem toplêêrim, neredä harman düümedim.“

²⁷Onuştan sän lëâzımdı koyasın paramı bankacılar*. Şindi, açan dördüm geeri, alacedim paramı gelirlän.

²⁸Alın ondan bu talantı da verin ona, kimdä var on talant.

²⁹Zerä kimdä var, ona taa verilecek, ama kimdä yok, ondan alınacak, neyi dä var.

³⁰Ama bu yaramaz çıraamı atın dışankı karannaa. Orada olacak aalamak hem diş gırcırdatması“. /Söleyip bunu, dedi: „Kimin var kulaa işitmää deyni, ko işitsin!“ /

Milletlerä daava

³¹Açan Adam Oolu Kendi metniindä gelecek, hem hepsi ayoz angilär Onunnan, ozaman oturacak Kendi metinni çorbacılık skemnesindä.

³²Hepsi milletlär toplanacak Onun önünä. Da ayıracek onnarı biri-birindän, nicä ayırêr güdücü koyunnarı tekelerdän.

³³Koyunnarı ayıracek saa tarafına, ama tekeleri – sol tarafına.

³⁴Ozaman Padişah deyecek saa tarafında olannara: „Gelin, Bobamın iisözlenmişleri, da elä alın Padişahlı, ani hazırlanmış sizä dünneyin kurulmasından.“

³⁵Zerä aaçtım, da siz doyurdunuz Beni. Susuzdum, da verdiniz su, içeyim. Yabancıydım, kablettiniz Beni.

³⁶Çıplaktım, giidirdiniz Beni. Hastaydım, geldiniz Bana. Kapanda kapalıydım, dolaştınız Beni“.

³⁷Ozaman dooru olannar cuvap edeceklär: „Saabi, nezaman aaç Seni gördük da doyurduk? Eki nezaman susuzdun, da su verdik, içäsin?“

³⁸Nezaman yabancı Seni gördük da kablettik? Eki çıplak, da giidirdik?

³⁹Nezaman hasta Seni gördük eki kapanda da Sana geldik?“

⁴⁰Padişah cuvap edecek onnara: „Dooru söleerim sizä, kaç sıra bunnarı yaptınız bu en küçük kardaşlarımından birisinä, Bana Kendimä yaptınız“.

⁴¹Sora deyecek sol tarafında olannara: „Gidin Bendän, siz betvalılar, diveç ateşä, ani hazırlanmış diavola hem onun angillerinä!“

⁴²Zerä aaçtım, da doyumadınız Beni. Susuzdum, da su içeyim, vermediniz.

* 25:27 Bankacılar – bezirgännär, ani insandan paraylan alış-veriş yapêrlar da geeri gelirlän çevirerlär.

⁴³Yabancıydım, kabletmediniz Beni. Hastaydım, kapanda bulundum, da gelmediniz Bana“.

⁴⁴Ozaman onnar deyecekler: „Saabi, nezaman gördük Seni aç, susuz, yabancı, çıplak, hasta, kapanda da yardım etmedik Sana?“

⁴⁵Ozaman O cuvap edecek: „Dooru söleerim sizä, ani kaç sıra bunu yapmadınız bu en küçük kardaşlarımdan birisinä, Bana yapmadınız“.

⁴⁶Bunnar gidecekler diveç cezaya, ama dooru olannar – diveç yaşamaya».

İsusu öldürmek için neet

26 Hepsini bunnarı annattıktan sora İsus dedi Kendi üürenicilerinä:

²«Bilersiniz, ani iki gündän sora Paskellä yortusu olacak? Ozaman Adam Oolu daavaya verilecek, stavroza gerilmiş olsun».

³Ozaman toplandılar büyük popazlar, bilgiçler hem halk aksakalları Kayafanın, baş popazın, aulu içinä.

⁴Da annaştılar, nesoy şalvirliklän tutsunnar İsusu da öldürsünnär.

⁵Ama dedilər: «Salt olmaz bunu yapmaa yortuda, ki insan debreşmesin».

Bir karı yaalêr İsusu

⁶Açan İsus bulunardı Vifaniya küüyündä, lepralı Simonun evindä,

⁷Ona yaklaştı bir karı ak mermer kap içindä pek paalı kokuluklan, da İsus sofrada bulunurken, kokuluu döktü İsusun başına.

⁸Üüreniciler, açan gördüler bunu, üfkelenip, dedilər: «Ne lääzımdı yapılsın bu zännik?»

⁹Bu kokuluu vardı nasıl satmaa çok paraya da bunu fukaaralara vermää».

¹⁰İsus bilärdi, ne lafedärdilər, da dedi onnara: «Neçin gücendirersiniz karıyı? O bir yakışıklı iş yaptı Benim için».

¹¹Fukaaralar her zaman sizinnän, ama Bän her zaman olmayacam.

¹²Döküp bu kokuluu güüdemin üstünä, hazırladı Beni gömülmäk için».

¹³Dooru söleerim sizä, ani bütün dünnedä, neredä İ Haber nasaat olacak, bu karının yaptı sölenecek da ona anılmak olacak».

İuda satêr İsusu

¹⁴Ozaman oniki üürenicidän birisi, İuda İskariot, gitti büyük popazlara

¹⁵da dedi: «Ne verceniz bana, eer verirseydim İsusu sizin elinizä?» Onnar adadılar vermää ona otuz gümüş.

¹⁶Bundan sora İuda aarardı uygun vakit, ki versin İsusu onnarın ellerinä.

Paskellä sofrası

¹⁷Hamursuz yortunun ilk günündä üüreniciler geldilər İsusa da dedilər Ona: «Neredä isteersin hazırlayalım Sana Paskellä imeeni?»

¹⁸O dedi: «Gidin kasaba içinä, te o filan adama da deyin ona: „Üüredici deer: Benim vakıdım yaklaştı, sendä yortulayacam Paskellei üürenicilerimnän“».

¹⁹Üüreniciler yaptılar ölä, nicä İsus sınırladı, da hazırladılar Paskellei».

²⁰Avşammen İsus oniki üürenicisinnän erleşti sofraya.

²¹Onnar iyärkän, İsus dedi: «Dooru söleerim sizä, ani sizdän birisi Beni satacek».

²²Onnar pek kahırlandılar da başladılar biri-biri ardı sora Ona sormaa: «Acaba, diilim mi Bän, Saabi?»

²³İsus cuvap etti: «Kim uzattı elini Benimnän çini içinä, o Beni satacek».

²⁴Hakına, ani Adam Oolu gider, nicä Onun için yazılı. Ama vay o adama, kimdän Adam Oolu satılêr! Ona taa ii olaceydı, hiç duumasın!»

²⁵İuda, ani sattı Onu, dedi: «Üüredici, acaba diilim mi bän?» «Ölä, nicä söledin», – cuvap etti İsus.

Komka

²⁶Açan onnar iyärdilər, İsus aldı bir ekmek, iisözledi, kırdı da verdi üürenicilerinä, deyip: «Alın da iyin, bu – Benim güüdäm».

²⁷Sora aldı bir çölmek, şükür etti Allaha, verdi onnara, deyip: «İçin hepsiniz ondan,

²⁸zerä bu – Benim kanım, eni baalantının kanı, ani döküler çoyu için, ki günahları baaşlansın».

²⁹Söleerim sizä, ani büündän ötäa içmeyecäm bu çotuk meyvasından o günä kadar, açan içecäm taazesini sizinnän Bobamın Padişahlında».

Petrinin atılması için haber

³⁰Bir psalma çaldıktan sora, onnar gittilər Zeytin bayırına.

³¹İsus dedi onnara: «Hepsiniz bu gecä Benim beterimä sürçeceniz,

zerä var yazılı: „Uracam Güdücüyü, da koyunnar daalacek“».

³²Ama dirildiktän sora sizdän öncä Galileyaya gidecäm».

³³Petri cuvap etti Ona: «Hepsi sürçerseydi Senin beterinä, bän bir sıra bilä sürçmeyecäm».

³⁴İsus ona dedi: «Dooru söleerim sana, ani bu gecä, horoz ötünce, sän üç sıra atılacan Bendän».

³⁵Petri dedi: «Eer lääzım olarsaydı öleyim dä Seninnän, hep okadar atılmarım Sendän». Kalan üüreniciler dä hep ölä lafettilär.

İsus Gefsimani başçesindä

³⁶Sora İsus onnarlan gitti bir erä, adı Gefsimani. Da dedi üürenicilerinä: «Oturun burada. Bän gidecäm orayı, dua edeyim deyni».

³⁷Aldı Petriyi hem Zevedeyin iki oolunu da başladı kahırlanmaa hem zeetlenmäa.

³⁸İsus dedi onnara: «Canım kahırlı ölümädän. Kalın burada Benimnän da kuşku olun!»

³⁹Sora gitti biraz taa ileri, düştü üzükoyunu erä da başladı dua etmäa: «Bobam, eer varsaydı nicä, ko aşsın bu acı çölmek Bendän. Hep okadar olsun diil ölä, nicä Bän isteerim, ama nicä Sän».

⁴⁰Sora geldi üürenicilerinä, buldu onnarı uyuyarkan da dedi Petriyâ: «Ne bir saat baarlem kuşku duramadınız Benimnän?»

⁴¹Kuşku olun hem dua edin, ki denemeyä düşmeyäsiniz. Duh havez, ama ten kuvetsiz».

⁴²Gitti enidän ikinci sıra dua etmäa da dedi: «Bobam, eer yoksaydı nicä aşsın bu çölmek Bendän, ki içmeyim onu, ko olsun Senin istediin».

⁴³Sora İsus enidän döndü geeri üürenicilerine da buldu onnari uyuyarkan, zerä uykudan aarlaşmıştı gözleri.

⁴⁴Enidän brakıp onnari, uzaklaşta da dua etti üçüncü sıra, deyip hep o lafları.

⁴⁵Sora geldi üürenicilerine da dedi onnara: «Siz hep taa uyuyêrsınız hem dinnenersiniz mi? Tä geldi saat, açan Adam Oolu veriler günahkerlerin elinâ.

⁴⁶Kalkın, gidelim! Tä, Benim satıcım yaklaştı».

İsus tutulêr

⁴⁷İsus taa lafedärkän, geldi İuda, onikidän birisi, hem onunnan barabar çok insan kılıçlarlan hem moçugalarlan, yollanılmış büük popazlardan hem halk aksakallarından.

⁴⁸Satıcı verdiydi onnara butürlü nişan: «Kimi öpecäm, Odur İsus, Onu tutun!»

⁴⁹Birdän yaklaştı İsus da dedi: «Selâm, Üüredici!», sora öptü Onu.

⁵⁰İsus dedi ona: «Dostum, ne geldin yapmaa, yap!» Ozaman insannar yaklaştılar İsus da, uzadıp ellerini, tuttular Onu.

⁵¹Birisi, ani İsuslan barabardı, uzattı elini da çıkardı kılıcını, urdu baş popazın kuluna da kesti onun kulaanı.

⁵²Ozaman İsus dedi: «Koy kılıcını erinâ, zerä herkezi, kim kılıç çıkarêr, kılıçtan öldürüler.

⁵³Osa sanêrsın, yok nasıl yalvarayım Bobama, ki yollasın Bana yardıma angilleri, oniki legiondan* zeedä mi?

⁵⁴Ama ozaman nesoy tamannacek Ayoz Yazılar, angıları deer, ani hepsi bölä läözüm olsun?»

⁵⁵Ozaman İsus dedi insana: «Siz çıktınız Beni tutmaa, nicä bir haydudu, kılıçlarlan hem moçugalarlan. Her gün otururdum Ayoz binada, üüderäk insanı, da tutmadınız Beni.

⁵⁶Ama hepsi bunnar oldu, ki tamannansın prorokların yazıları». Bundan sora hepsi üürenicilär braktilar Onu da kaçtilar.

İsus Sinedrionun önündä

⁵⁷İsus tutannar götürdülär Onu baş popaza, Kayafaya, kimin evindä toplanmıştı bilgiçlär hem aksakallar.

⁵⁸Petri gidärdi Onun ardına uzaktan-uzaa, baş popazın auluna kadar. Sora girdi aul içinâ, oturdu bekçilärün barabar, ki görsün neylän bu iş bitecek.

⁵⁹Büük popazlar, aksakallar hem bütün Sinedrion İsus karşı aaradılar yalancı şaatlık, ki öldürsünnär Onu,

⁶⁰ama bulamadılar, makar ki çok yalancı şaat çıktı ortaya. Sonda geldi taa iki şaat.

⁶¹Onnar dedilär: «O dedi: „Bän var nicä yıkayım Allahın Ayoz binasını da üç günâ kadar enidän yıvacam onu“».

⁶²Baş popaz kalktı ayakça da sordu: «Hiç cuvap etmeyecän mi? Ne söleerlär şaatlar Sana karşı?»

⁶³İsus susardı. Baş popaz dedi ona: «Emin ettirerim Sana diri Allahlan, sölä bizä, Sänsin mi Hristos, Allahın Oolu?»

⁶⁴«Ölä, nicä söledin, – cuvap etti İsus. – Bundan taa zeedä söleerim sizä: büündän ötää göreceniz Adam Oolunu oturarkan Kudretlinin* saa tarafında hem gelärkän gök bulutları üstündä».

⁶⁵Ozaman baş popaz yırttı rubalarını da baardı: «Kötüledi Allah! Ne läözüm bizä başka şaat? Demin kendiniz işittiniz, nicä kötüledi Allah! ⁶⁶Ne deyeceniz?» Onnar cuvap ettilär: «Kabaatlı, cezalansın ölüm-nän!»

⁶⁷Ozaman tükürdülär üzünâ, düüdülär şamarlan.

⁶⁸Da deyärdilär: «Prorokluk et bizä, Hristos, kim urdu Sana?»

Petri atilêr İsuslan

⁶⁹Petri durardı dışarda, aul içindä. Bir izmetçiyka yaklaştı ona da dedi: «Sän dä Galileyalı İsuslan bulunardın!»

⁷⁰Petri atıldı hepsinin önündä da dedi: «Hiç annamêêrim, ne söleersin».

⁷¹Açan çıktı tokatlar yanına, bir başka izmetçiyka gördü onu da dedi onnara, kim oradaydı: «Bu adam da Nazaretli İsuslandı».

⁷²Petri enidän atıldı da emin etti: «Hiç tanımêêrim bu Adamı!»

⁷³Birazdana orada durannar yaklaştılar Petriyâ da dedilär: «Aşlı, sän dä onnardansın, zerä senin lafın tanıdêr seni».

⁷⁴Petri başladı betvaylan emin etmäâ: «Hiç tanımêêrim bu Adamı!» Taman o vakıt horoz öttü.

⁷⁵Petrinin aklına geldi, ne söledi İsus: «Horoz ötücä, sän üç

sıra Bendän atılacın». Petri çıktı dışarı da acı aaladı.

İsus götüreerlär kullanıcı Pilata

27 Açan sabaa oldu, büük popazlar hem halk aksakalları annaştılar İsus öldürsünnär.

²Baalayıp Onu, götürdülär da verdilär kullanıcı Pontiy Pilata.

İuda asılêr

³Açan İuda, ani sattı İsus, annadı, ani İsus daavaya verdilär, pişman oldu. Getirdi geeri otuz gümüşü da verdi büük popazlara hem aksakallara.

⁴O dedi: «Günaha girdim, zerä kabaatsız adam kanı sattım». «Bizä ne? Sän kendin bak», – cuvap etti onnar.

⁵İuda attı gümüşleri Ayoz bina içinâ, sora gitti da asıldı.

⁶Büük popazlar topladılar gümüşleri da dedilär: «Düşmâr koymaa bu parayı Ayoz binanın haznasına, zerä bu kan parası».

⁷Annaştılar bu paraylan çölmekçinin tarlasını satın alsınnar, mezar eri olsun, yabancıları gömmäâ deyni.

⁸Onuştan büünkü günâ kadar bu tarlanın adı: «Kan tarlası».

⁹Ozaman tamannandı, ne haberediydi prorok İeremiya, angısı deer: «Aldılar otuz gümüşü, paa kuruşunu, ani İzrail oolları kurdu Onun için,

¹⁰da verdilär çölmekçinin tarlası için, nicä bana Saabi söledi».

İsus Pilatın önündä

¹¹İsus çıktı kullanıcının önünâ, angısı sordu Ona: «Sänsin mi İudeylerin

* 26:53 Legion – 6000 asker.

* 26:64 Kudretli – Allah.

Padişahı?» «Ölä, nicä söleersin», – cevap etti İsus.

¹² Ama büyük popazların hem aksakalların amazlarına hiç cevap etmedi.

¹³ Ozaman Pilat dedi Ona: «Ne, işitmeersin mi, ne kadar çok kabaatlandırêrlar Seni?»

¹⁴ İsus ona hiç bir dâ laf cevap etmedi. Kullanıcı buna pek şaştı.

İsus hem Varavva

¹⁵ Her Paskellä yortusunda kullanıcı, adetinä görä, kolverärdi kapancılardan birisini, kimi insan istärdi.

¹⁶ O vakit kapalıydı bir anılmış adam, adı Varavva.

¹⁷ Açan hepsi topluydular, Pilat sordu onnara: «Kimi isteersiniz kolvereyim? Varavvayı mı osa İsusumu, Angısına dener Hristos?»

¹⁸ Zerä bilärdi, ani haseetlik beterinä verdilär İsusunu onun elinä.

¹⁹ Açan Pilat taa oturardı daava skemnesindä, onun karısı yolladı ona, sölesinnär: «Bak yapmayasın bişey bu dooru adama. Bu gecä çok zeet çektim, açan Onu düşümdä gördüm».

²⁰ Büyük popazlar hem aksakallar kızıştırdılar insanı istesinnär Varavvayı, ama İsusunu öldürsünnär.

²¹ Kullanıcı sordu onnara: «Angısını onnarın ikisindän kolvereyim?» «Varavvayı!» – baardılar onnar.

²² Pilat dedi onnara: «Ne yapayım İsuslan, Angısına dener Hristos?» «Gerilmiş olsun stavroza!» – baardılar onnar.

²³ Kullanıcı dedi: «E ne kötülük yaptı?» Ama onnar çekettilär taa pek baarmaa: «Gerilmiş olsun stavroza!»

²⁴ Açan Pilat gördü, ani bişey yapamêêr, buna karşı, kalabalık debreşer, aldı su, yıkadı ellerini insanın önündä da dedi: «Bän diilim kabaatlı bu dooru Adamın kanı için. Bakın kendiniz!»

²⁵ Hepsi insan cevap etti: «Onun kanı düşsün bizim üstümüzü hem bizim uşaklarımızın üstünä».

Askerlär gülmää alêrlar İsusunu

²⁶ Ozaman Pilat kolverdi Varavvayı, ama İsusunu kamçılıyıp, verdi, ki gersinnär stavroza.

²⁷ Sora kullanıcının askerleri götürdülär İsusunu Pretoriuma*. Onun dolayına toplandılar hepsi askerlär.

²⁸ Soyundurdular Onun rubalarını da giidirdilär kırmızı üst ruba.

²⁹ Ördülär tikenni çalıdan bir feneş da koydular Onun başına, sora verdilär bir sopa saa elinä. Diz çökürdülär önündä da, gülmää alıp, deydilär: «Seläm Sana, İudeylerin Padişahı!»

³⁰ Tükürdülär Onun üstünä, sora alıp sopayı, kafasına ururdular.

³¹ Gülmää aldıktan sora soyundurdular kırmızı üst rubayı, giidirdilär Kendi rubalarını da götürdülär Onu, stavroza germää.

İsusunu gerelär stavroza

³² Kasabadan çıkarkan, karşı geldilär kirineli bir adamnan, adı Simon.

Onu zorladılar, götürsün İsusunu stavrozunu.

³³ Açan etiştirilär o erä, ani adı Golgofa, annaması «baş kemii eri»,

³⁴ verdilär içsin şarap, karışık acı bişeylän, ama İsus, dadıp, istämedi içsin.

³⁵ Gerdiktän sora, attılar çetelä da payettilär Onun rubalarını.

³⁶ Sora oturdular da yanında bekçilik edärdilär.

³⁷ Başı üstündä taktılar kabaatını, yazılı: «İsus – İudeylerin Padişahı».

³⁸ Onunnan barabar stavroza gerdilär iki haydut: birisini saa, öbürünü dâ sol tarafına.

³⁹ Oradan geçennär kötülärdilär Onu da, başlarını sallayarak, deydilär:

⁴⁰ «Sän, ani yıkêrsın Ayoza binayı da üç gündä enidän yapêrsın, eer Sän Allahın Oolusaydın, kurtar Kendini da in erä stavrozdan!»

⁴¹ Hep ölä büyük popazlar, bilgiçlär hem aksakallar /fariseylärlän barabar/gülmää alardılar Onu da deydilär:

⁴² «O başkalarını kurtardı, ama Kendini kurtaramêêr! Eer O İzrailin padişahıysa, insin erä stavrozdan, da biz inanacez Ona!

⁴³ Umutlanardı Allaha, ko şindi kurtarsın Onu Allah, eer Onu sevêrsä. Zerä O Kendi deyardı: „Bän Allahın Ooluyum!“»

⁴⁴ Haydutlar, ani geriliydilär Onunnan, hep ölä kötülärdilär Onu.

İsus öler

⁴⁵ Altıncı saattan dokuzuncu saada kadar* oldu karannık bütün memlekettä.

⁴⁶ Dokuzuncu saadın dolayında İsus baardı büyük seslän: «Eli! Eli! Lema şevaktani?» Annaması: «Allahım! Allahım! Neçin Beni braktın?»

⁴⁷ Orada durannardan kimisi, işidip bu lafları, dedilär: «O çaarêr İliyayı!»

⁴⁸ Birisi kaçtı, çabuk aldı bir sünker, bandırdı onu işi şarap içinä da, takıp bir sopaya, verdi, içsin.

⁴⁹ Ama kalanı deydilär: «Durun, bakalım, gelecek mi İliya, kurtarsın Onu?»

⁵⁰ İsus enidän baardı büyük seslän da verdi duhunu.

Ayoza binanın perdesi yırtılêr

⁵¹ Birdän Ayoza binanın içindä perde yırtıldı iki parçaya, yukardan aşaa kadar. Er tepredi, taşlar çatladılar,

⁵² mezarlar açıldılar. Çok ayozların güüdeleri, ani öldüydülär**, dirildilär

⁵³ da, mezarlar içindän çıkıp, Onun dirilmesindän sora girdilär ayoza kasabaya*** da çoyuna gösterildilär.

⁵⁴ Asker üzbaşı hem askerlär, ani bekçilik edärdilär İsusun yanında, açan gördülär er tepremesini hem hepsini, ne oldu, pek korktular da dedilär: «Hakına, O Allahın Ooluydu!»

⁵⁵ Orada vardı çok karı, angıları uzaktan siiredärdilär, hem angıları Galileyadan gittiydilär İsusun ardına, izmet ederäk Ona.

⁵⁶ Onnarın arasında Mariya Magdalina hem Mariya, İakovun hem İosifin anaları, hem Zevedeyin oolların anaları.

* 27:27 Pretorium – kullanıcının rezidençiyası.

* 27:45 Saat 12-dän 15-ä kadar. ** 27:52 Öldüydülär – urumca, «uyumuştular».

*** 27:53 Ayoza kasaba – İerusalim.

İsusun gömerlär

⁵⁷Avşamnen geldi bir zengin adam, adı İosif, Arimafeya kasabasından, hep İsusun üürenicilerindän.

⁵⁸Gitti Pilata da istedi İsusun güüdesini. Pilat izin etti, versinnär ona.

⁵⁹İosif aldı güüdeyi da sardı bi-yaz keten çarşafı,an,

⁶⁰erleştirdi Onu kendi mezarı içinä, angısını oymuştu kanarada. Sora devirdi bir büyük taş mezarın kapusuna da gitti.

⁶¹Oradaydı Mariya Magdalina hem öbür Mariya. Onnar otururdular mezara karşı.

Bekçilär mezarda

⁶²Ertesi günü, cumaa günündän sora, büyük popazlar hem fariseylär toplandılar Pilatın önünä da dedilər:

⁶³«Çorbacı, biz aklımıza getirdik, ani o aldadıcı, taa yaşarkan, dedi: „Üçüncü günü dirilecäm“.

⁶⁴Onuştan sımara, beklenilsin mezar üçüncü günä kadar, ki birtürlü gelmesinnär Onun üürenicileri gecä da çalmasınnär güüdesini, sora demesinnär insana, ani dirildi ölüdän. Bu son yalan olacek taa kötü il-kinkisindän».

⁶⁵Pilat dedi: «Var bir bölük bekçiniz, gidin da koruyun mezarı, nicä bilersiniz».

⁶⁶Onnar gittilär da korudular mezarı bekçilärlän, mühürleyip taşı.

İsus diriler

28 Cumertesi geçtikten sora, açan aydınanırda haftanın ilk günü*, Mariya Magdalina hem

öbür Mariya geldilär görmää mezarı.

²Birdän oldu bir büyük er tepremesi, zerä bir angil Saabidän indi göktän da, gelip, devirdi taşı mezarın aazından da oturdu taş üstünä.

³Onun görümü çimçirik gibiydi. Rubaları biyazdı nicä kaar.

⁴Bekçilär korkudan titiredilär da ölü gibi erä düştülär.

⁵Angil dedi karılara: «Korkmayın, zerä bilerim, ani aarêêsızın stavroza gerilmiş İsusu.

⁶O yok burada, O dirildi, nicä sölediydi. Gelin, görün erini, neredä Saabi koyuluydu.

⁷Da hızlı gidin, söyleyin Onun üürenicilerinä, ani O dirildi ölüdän. O gider sizdän öncä Galileyaya. Orada göreceniz Onu. Tä bän sizä söledim».

Karılar görerlär Hristozu

⁸Onnar hızlı çıktılar mezar içindän korkuyulan hem büyük sevinmäklär, kaçarak gittilär, haber versinnär üürenicilerinä.

⁹Ama açan gidärdilär, sölesinnär üürenicilerinä, tä, Kendi İsus karşı çıkêr onnara da deer: «Seläm!» Onnar yaklaştılar, sarmaştılar ayaklarına da baş iilttilär Ona.

¹⁰Ozaman İsus dedi onnara: «Korkmayın, gidin da söyleyin kardeşlerime, gitsinnär Galileyaya. Orada Beni göreceklär».

Bekçilär satın alınêr

¹¹Açan onnar gidärdilär, kimisi bekçilerdän girdilär kasaba içinä da

söledilär hepsi bu oluşlar için büyük popazlara.

¹²Bunnar toplandılar aksakallardan bireri da, annaşıp, verdilär çok para bekçilerä,

¹³deyip onnara: «Söleyin bölä: „Onun üürenicileri geldilär gecä, da biz uyuyarkan çaldılar Onun güüdesini“.

¹⁴Bu haber etişärseydi kullanıcının kulaana, biz onu inandıracez, da sizi beladan kurtaracez».

¹⁵Askerlär aldılar parayı da yaptılar ölä, nicä onnarı üürettülär. İudeylerin arasında bu haber daaldı da etişti büünkü günä kadar.

İsusun bitki sımarması

¹⁶Onbir üürenici gittilär Galileyaya bayırın üstünä, nereyi İsus sımarmadıydı.

¹⁷Gördülär Onu da baş iilttilär Ona, ama kimisi şüpele kaldı.

¹⁸İsus, yaklaşıp onnara, dedi: «Bana bütün zaabitlik verildi göktä hem erdä.

¹⁹Gidin da hepsi milletleri Bana üürenici yapın, vaatiz edip onnarı Bobanın hem Oolun hem Ayoz Duhun adına.

²⁰Üüredin, hepsini tamannasınar, ne sizä sımarmadım. Da biliniz, Bän olacam sizinnän her gün, zamanın bitkisinädän». /Amin./

* 28:1 Haftanın ilk günü – pazar günü.